

3 Aruba

Onderwijs-minister wil meer opties naast bestaande onderwijsaanbod

9 Wereld

Proef met geluidsscherm van levend bamboe

10 Financieel

‘Air France zet mes in vloot’

12 Sport

Slordig Ajax verzuimt te winnen in Noorwegen

Storm hield vannacht flink huis

Bedrijven en instanties hebben geen aangepast orkaanplan

ORANJESTAD — Donder, bliksem en hevige regenval. Moeder natuur zorgde vannacht voor ondergelopen straten, overstroomde riolen en tientallen stroomstoringen. Bij Hadicurari viel volgens de Meteorologische Dienst 38,6 millimeter neerslag. Het was geen orkaan, maar doet wel de vraag reizen hoe goed Aruba is voorbereid op een natuurramp. Bureau Rampenbestrijding heeft tot nu toe alleen van Water- en Energiebedrijf Aruba (WEB) een volledig orkaanplan ontvangen.

door onze verslaggever
Bobby Spier

Voor wie denkt dat de bijgevoegde foto afkomstig is van de Bubaliplas, heeft het mis. Deze foto laat de Sasakiweg zien rond zeven uur vanochtend. Auto's reden stapvoets door de nieuwgevormde sloot, langs een auto die gestrand was en niet verder kon rijden. Veel mensen lagen tussen drie en vijf uur vannacht wakker wegens het natuurgeweld. Regen en blikseminslag zorgden voor een groot aantal stroomstoringen. De storingsdienst van Elmar legt uit dat zij de hele ochtend druk waren met tientallen huishoudens die zonder stroom zaten. “We hebben het druk met storingen in Noord, San Nicolas en St Cruz door de regen en bliksem van vannacht.” Om hoeveel huishoudens het precies gaat, kan de storingsdienst niet vertellen. Wel bevestigt de dienst dat het meer stroomstoringen betreft dan normaal.

Regenseizoen

Het regenseizoen is vannacht goed gestart. Toch had niet het hele eiland te maken met heftige neerslag, legt Meteo-directeur Marck Oduber uit. “Het was heel plaatselijk, vooral in het noorden en oosten van Aruba viel veel regen.” Bij Meteo zelf werd slechts 0.2 millimeter

Foto: Francisca Groen

De ondergelopen Sasakiweg vanochtend vroeg.

regen gemeten. Dit staat in schril contrast met de 38.6 millimeter neerslag die viel bij Hadicurari. “Dat is relatief veel voor Aruba binnen 24 uur. Het komt niet heel veel voor, al is tussen de 20 en 40 millimeter regen wel normaal voor een lokale onweersbui.” Oduber zegt dat er mogelijk nog meer van dit soort buien aankomen. “Die kans blijft tot morgen bestaan. Zondag neemt de wind weer toe en dan neemt de kans op deze buien weer af.” Hij is wel blij met alle regen. “Het is al een lange tijd heel erg droog, zelfs met de regenval van vannacht blijven we droog. Hopelijk krijgen we meer regen.”

Orkaanplan

Het natuurgeweld van vannacht doet de vraag reizen hoe goed Aruba is voorbereid op een mogelijke orkaan. Vorig jaar ontwikkelde Bureau Rampenbestrijding een volledig orkaanplan genaamd ‘Rampenbestrijdingsplan Orkaan Aruba’ dat de overheid nu sinds een jaar hanteert. Waarnemend directeur Nico Arts legt uit dat bij orkaan Ivan in 2004 iedereen pas in actie kwam toen de natuur een deed maar wat. De overheid had jarenlang geen plan, dat hebben we pas sinds vo-

rig jaar. De bedoeling is dat andere bedrijven nu hun eigen ontwikkelde orkaanplannen hierop aanpassen, maar bijna geen enkel bedrijf heeft dit nog gedaan.”

WEB

Alleen WEB heeft afgelopen week een compleet orkaanplan conform het overheidsplan ingeleverd, waaraan Bureau Rampenbestrijding zelf meewerkte. Hierin staat hoe WEB op veilige wijze het eiland zo lang mogelijk van drinkwater kan blijven voorzien. Ook staat erin wie verantwoordelijk is voor de controle van de hoofdleidingen. Arts vertelt: “Wij dachten bijvoorbeeld mee over de alarmering. Dit is eigenlijk het eerste complete geaccepteerde plan, dat we hebben ontvangen, dat aansluit op ons orkaanplan. De andere plannen die we hebben liggen, van bijvoorbeeld Elmar en de lucht- en zeehaven, zijn oud.” Op de vraag waarom het orkaanplan 2015 van WEB pas zo laat is ingeleverd (het orkanseizoen is immers al 1 juni gestart), reageert Arts: “Ik weet niet wat de reden van de vertraging is. Wel weet ik dat ze er een aantal maanden aan hebben gewerkt.” WEB was vanochtend niet voor een reactie bereikbaar.

‘Cabeibusha - the Curly Gem’ in première

SYLT / ORANJESTAD — In de Duitse bioscoop Kinowelt gaat vandaag de film ‘Cabeibusha - the Curly Gem’ in première. In deze documentaire brengt de Duitse filmmaker Julian Robinet het leven van de Arubaanse wereldkampioen windsurfen Sarah-Quita Offringa in beeld. Robinet en Offringa reisden samen de halve wereld over om het leven van de topsporter in beeld te brengen; van trainingen, reizen en competities tot stress en eenzaamheid. Maar vooral haar strijd om de wereldtitels.

‘Cabeibusha’ gaat niet voor niets in het Duitse Sylt in première. De Arubaanse komt daar al tien jaar, omdat het de locatie is van één van de windsurfkampioenschappen van de Professional Windsurfers Association (PWA). Dit evenement trekt gemiddeld zo’n 200.000 toeschouwers en regelmatig horen zij het Arubaans volkslied als de windsurfer de titel weer in de wacht heeft gesleept.

Financiële steun

Vandaag lanceert ze daar haar eigen film ‘Cabeibusha, The curly gem’. De film is mede mogelijk gemaakt met steun van Aruba Tourism Authority en met sponsor Guardian Group die de kosten van acht maanden reizen van Offringa voor haar rekening nam. Want de windsurfer zocht tijdens het filmen steeds naar de meest ideale weersomstandigheden om te kunnen surfen. In de film neemt Offringa de kijker mee in haar leven als windsurfer, samen met Taty Frans en Kiri Thode (sportcollega's op topniveau). Filmmaker Robinet schoot actiebeelden zowel in de kou als in de warmte,

op verschillende locaties in de wereld. Zoals Australië, IJsland, Maui, de Canarische Eilanden, Turkije en uiteraard Aruba. Dergelijke films zijn niet uniek, maar bijzonder

aan ‘Cabeibusha’ is dat de film is gemaakt vanuit de invalshoek van een vrouw. Offringa komt over als een hartelijke en sterke vrouw, met een Caribische zonnige uitstraling. Ze was

echter niet bang om ook momenten van onzekerheid in beeld te laten brengen. Behalve een film brengt Offringa ook een fotoboek uit van 84 pagina's.

Rutte: Complexere situatie Syrië door Russen

DEN HAAG — De Russische inmenging in de Syrische oorlog heeft de situatie ingewikkelder gemaakt. Het is een extra factor bij de afweging of Nederland aan de strijd tegen de radicaal-islamitische IS-terroristen in Syrië gaat meedoen.

Dat stelde premier Mark Rutte vandaag. Volgens Rutte zijn de Russische acties

onvoldoende afgestemd met andere landen die aan de strijd meedoen. Moskou helpt

de Syrische regering in Damascus bij het bestrijden van terroristen en andere tegenstanders van het regime. Het Westen wil het regime juist weg hebben. Rutte wilde niet zeggen wanneer Nederland de knoop doorhakt over het bombarderen van IS in Syrië:

“We moeten ons niet onder druk laten zetten”. De regeringscoalitie van VVD en PvdA is verdeeld over deelname. De sociaaldemocraten zien een inzet niet zitten. Nederlandse F-16's voeren wel aanvallen uit op IS in het Syrische buurland Irak.

Dodental schietpartij VS naar tien bijgesteld

ROSEBURG — Vier van de zeven gewonden door de schietpartij in Roseburg hebben het ziekenhuis inmiddels kunnen verlaten. Dat heeft het Mercy Medical Center in de stad vanochtend lokale tijd meegedeeld.

De 26-jarige Chris Harper-Mercer schoot donderdag in tien minuten tien mensen dood in het Umpqua Community College in de kleine stad in de staat Oregon. De schutter werd zelf door de politie doodgeschoten. Voor de zevende keer tijdens zijn ambt moest president Obama zijn medeleven betuigen met slachtoffers en nabestaanden van een schietpartij op of nabij een school of universiteit. Een boze president keerde zich niet voor het eerst tegen de machtige lobby van wapenfabrikanten in de Verenigde Staten, die er telkens weer in slagen verscherping van de wet die het bezit van vuurwapens regelt, tegen te houden.

Na de schietpartij hebben diverse federale diensten zich in Roseburg gemeld: de FBI, het Openbaar Ministerie, de federale politie en het federaal bureau voor vuurwapens en explosieven. Ondanks de aanwezigheid van zo veel diensten is over de toedracht nog betrekkelijk weinig meegedeeld. Ook over de motivatie van de dader is niet meer bekend dan een verklaring van één getuige: dat de dader de studenten naar hun religie vroeg. De politie doet onderzoek naar het motief van de dader. Hij zou op internet zijn daad hebben aangekondigd. Volgens CNN zijn op de plek van de schietpartij drie pistolen en een geweer gevonden.

Foto: AFP

Mensen reageerden emotioneel en rouwden samen tijdens een wake in Roseburg, Oregon. Een 26-jarige man schoot gisteren tien mensen dood en zeven anderen raakten gewond.

Strengere wapenwet

De Amerikaanse president Barack Obama heeft in een toespraak gepleit voor een strengere wapenwet. Volgens Obama is het niet voldoende om alleen medeleven te tonen en doden te herdenken bij grote schietpartijen. Obama zei in zijn toespraak dat de Verenigde Staten het enige land is waar grote schietpartijen regelmatig plaatsvinden. “We zijn er ongevoelig voor geworden”, zei Obama. Hij pleit voor strengere regelgeving en riep wapenbezitters op zich daarover uit te spreken. Het is lastig om de wapenwet aan te passen vanwege teksten in de grondwet en een machtige wapenlobby. “Elke keer als er zoiets gebeurt zeg ik het weer... We kunnen hier echt iets aan doen, maar daarvoor moeten we onze wetten veranderen. Dat is niet iets wat ik zelf kan doen”, aldus

Obama. Volgens de president is het een ‘politieke keuze’ dat zulke schietpartijen kunnen gebeuren. Obama heeft in het verleden geprobeerd de wapenwetgeving te veranderen, maar kreeg daarbij te maken met weerstand van de Republikeinse Partij en de machtige wapenlobby van de National Rifle Association (NRA).

Godsdienst

Mensen die in het Umpqua Community College in het Amerikaanse Roseburg werden neergeschoten, moesten van de schutter opstaan en zeggen wat hun godsdienst was. Daarna begon hij te schieten. Dat heeft een getuige gezegd tegen de lokale krant News-Review. De getuige, de 18-jarige Kortney Moore, zag hoe haar docent in het hoofd werd getroffen door een kogel die door het raam kwam.

the place
Bij ons stelt u
een heerlijke salade zelf
samen voor maar \$ 10

Geopend de gehele week
van 8.00 am - 01.00 am
Tel. 583-8826

Fundacion Alzheimer Aruba

Pelican Adventures, a leading watersports
company in Aruba, offers job opportunity
for the following position:

1 SALES/CONCIERGE AGENT
1 PART-TIME SALES/CONCIERGE AGENT

Requirements

- Fluent in English and Spanish
- Minimum 1 year experience in sales
- Service oriented, friendly and polite
- Flexible working hours (shifts), weekends & holidays
- Must be a team worker

We offer

- A pleasant work environment
- Attractive Salary
- A great opportunity to develop your skills

Applicants must be Aruban or have a valid working permit.

Please apply in person at Pelican Main Office,
J.E. Irausquin Blvd. 232, Eagle Beach
Between 9:30 am-12:30 pm

THE CINEMAS
thecinemas.aw Valid till October 7

AT RENAISSANCE	AT PASEO HERENCIA
THE MARTIAN 3D daily: 4:45 7:45 matinee: 2:00 late show: 11:00 NEW PG-13	THE MARTIAN 3D daily: 5:00 8:15 matinee: 2:00 late show: 11:30 NEW PG-13
WAR ROOM daily: 5:45 8:30 matinee: 12:15 3:00 late show: 11:30 NEW PG	WAR ROOM daily: 6:00 8:45 matinee: 11:45 late show: 11:45 NEW PG
DE SNEEUWKONINGIN 2 IN 2D daily: 4:30 matinee: 12:15 2:30 NEW G	DE SNEEUWKONINGIN 2 IN 2D daily: 4:30 matinee: 2:00 4:00 NEW G
DE SNEEUWKONINGIN 2 3D daily: 4:15 matinee: 12:00 2:15 NEW G	BLACK MASS daily: 9:00 late show: 11:45 PG R
THE INTERN daily: 5:30 8:30 matinee: 12:00 2:45 PG PG-13 late show: 11:15	THE INTERN daily: 5:45 8:45 matinee: 2:45 late show: 11:45 PG PG-13
HOTEL TRANSYLVANIA 2 3D daily: 4:15 matinee: 12:00 2:15 PG PG	HOTEL TRANSYLVANIA 2 3D daily: 6:45 matinee: 2:15 4:30 PG PG
HOTEL TRANSYLVANIA 2 IN 2D matinee: 12:15 2:30 PG PG	HOTEL TRANSYLVANIA 2 IN 2D matinee: 2:00 4:15 PG PG
SICARIO daily: 5:15 8:15 matinee: 11:15 R	SICARIO daily: 5:30 8:30 matinee: 2:30 late show: 11:30 R
EVEREST 3D daily: 6:30 9:00 PG PG-13 late show: 11:45	EVEREST IN 2D daily: 6:15 9:00 PG PG-13 late show: 11:30
MAZE RUNNER: THE SCORCH TRAILS IN 2D daily: 6:30 PG PG-13	
THE PERFECT GUY daily: 9:15 PG PG-13	

**FREE PARKING
at RENAISSANCE**

MATINEE: @REN: FRIDAY-WEDNESDAY @PASEO: SATURDAY & SUNDAY | LATE SHOW: FRIDAY & SATURDAY

THE PELICAN NEST
Bar & Seafood Grill

Pelican Nest, a leading restaurant in Aruba, offers
job opportunity for the following position:

1 Restaurant Supervisor

Requirements

- 3 years experience in a supervisory position
- Service oriented, friendly and polite
- Flexible working hours (shifts), weekends & holidays
- A team worker with strong supervisory skills and stock control
- Able to provide training and lead by example
- Fluent in English and Spanish
- Knowledge of Windows, Excel and Restaurant ALOHA software

We offer

- A pleasant work environment
- Attractive salary and commission
- A great opportunity to develop your skills
- Growing possibilities

Applicants must be Aruban or have a valid working permit.

Please apply in person at Pelican Main Office,
J.E. Irausquin Blvd. 232, Eagle Beach
or
send in your application and resume by fax: 587-
2315 or e-mail pelicanadv.exec@setamet.aw

Hierbij wordt bekend gemaakt het besluit van de
Aandeelhoudersvergadering gehouden op 15 september
2015 tot ontbinding van de vennootschap, ingaande 30
september 2015:

Coopers Bay Corporation A.V.V.
(in liquidatie)

De vereffenaar
EuroTrust International N.V.
Watapanastraat 7, Ponton, Oranjestad, Aruba.

Hierbij wordt bekend gemaakt het besluit van de
Aandeelhoudersvergadering gehouden op 31
augustus 2015 tot ontbinding van de vennootschap:

Iren International A.V.V.
(in liquidatie)

De vereffenaar
EuroTrust International N.V.
Watapanastraat 7, Ponton, Oranjestad, Aruba.

**FUNDACION
GUAMI**

Fundacion Arubano di Esnan Visualmente Incapacita
Primavera 233, Aruba Tel. (297) 582-5222/ 582-5051, fax (297) 582-0306
e-mail: favi@sctamet.aw website: <http://www.favi.org>

**Fundacion pa Hende Muhe
den Dificultad**
Bel: 583 5400 – Primavera 1-B
Ma – Vr 8 am – 5 pm

**STOP
Huiselijk geweld!**

FRESH 104.3
DE HOORT HET VERSCHIL

Marc's Muziek Café
(Ma t/m Za: 12 - 3pm)
Marc de Roo

Voor contact:
Studio: (297) 583 2121
Kantoor: (297) 583 2220
Sales: (297) 593 0705
Email: info@fresharuba.com
facebook.com/fresharuba

**DESIGN YOUR
KITCHEN AND
RECEIVE ONE
FREE APPLIANCE**

Kitchen from
Afl. 5.000,-
to Afl. 10.000,- **FREE
COOK TOP**

Kitchen from
Afl. 10.000,-
to Afl. 15.000,- **FREE
OVEN**

Kitchen from
Afl. 15.000,-
and UP **FREE
DISHWASHER**

ALNO
EUROKITCHEN DESIGN

Solito 120, Aruba
Tel: 582 0129
Eurokitchendesign.com | [f](https://facebook.com/eurokitchenaruba)

TERMS AND CONDITIONS
Offers are valid with purchase of a new kitchen. With purchase 100% payment. Offers aren't valid in combination with other specials. Delivery to be discussed. Extension possible if available. Prices include installation, exclude extension. No reservations. Offer valid true December 31st, 2015.

YRAUSQUIN LANCEERT FORD FIGO CAMPAGNE

Yrausquin, de officiële autodealer van Ford op Aruba is trots met de presentatie van hun nieuwe Ford-model op Aruba.

De Ford Figo 2016, is de nieuwe, economische, 4 deurs- sedan van Ford. Het model is compact, comfortabel om te rijden door zijn kinetische ontwerp, en daarnaast voldoet het aan alle veiligheidsreglementen van Ford.

Om de introductie van het nieuwe model aantrekkelijker te maken heeft Yrausquin besloten om een mobiele app te ontwikkelen met de naam 'Figo Treasurehunt App'. Dit is een mobiele app die beschikbaar is via Google Playstore of Apple App Store en zodra u de app download, doet u mee met de 'Ford Figo Treasure Hunt'. U maakt dan kans om de auto te winnen en voor 1 jaar gratis te rijden.

De speurtocht duurt vanaf 1 tot en met 30 oktober en gedurende 30 dagen zal er elke dag een aanwijzing in de app staan. Dit moet de klant oplossen om punten te verzamelen. Als het de klant niet lukt om de aanwijzing op dezelfde dag op te lossen, dan hebben zij tot 30 oktober om het voor elkaar te krijgen. Deelnemers moeten minstens 18 jaar zijn en een geldig rijbewijs hebben.

Mocht u voor een jaar een nieuwe auto willen rijden dan is het een aanrader om de app zo snel mogelijk te downloaden en mee te doen aan de speurtocht. De winnaar van de campagne wordt op 31 oktober bekend gemaakt door Yrausquin.

Voor meer informatie en om de app te downloaden, bezoek www.yrausquin.com/figotreasurehunt of volg ons via [www.facebook.com/yrausquinandsons](https://facebook.com/yrausquinandsons). Daarnaast kunt u ook gerust langskomen op ons kantoor aan de L.G. Smith Boulevard 112 of bel naar 524 44 44.

De zijkant van de Ford Figo

De nieuwe Ford Figo

Onderzoek naar mogelijkheden meertalig onderwijs

Onderwijs-minister wil meer opties naast bestaande onderwijsaanbod

ORANJESTAD — Het publieke en gesubsidieerde onderwijsstelsel biedt momenteel weinig opties voor leerlingen die onder andere graag in het Engels of tweetalig willen studeren. Daar wil Onderwijs-minister Michelle Hooyboer-Winklaar verandering in brengen. Zij wil de mogelijkheden van meertalig onderwijs onderzoeken.

door onze verslaggever
Franciska Groen

“Daar kan niet langer mee gewacht worden. Ons onderwijssysteem moet voldoen aan de behoefte en vraag van elke leerling. Op dit moment is dat niet het geval”, laat Winklaar weten.

Het ministerie van Onderwijs constateert de laatste jaren een grote verandering in populatie, net als de rol van de taal in de samenleving en onder jongeren met de direct daarbij gepaard gaande consequenties in het onderwijs. “Het systeem van ‘one size fits all’ gaat niet meer op. Er is dringend behoefte aan diversificatie van het onderwijs.” Al jaren worden leerlingen die in aanmerking komen voor havo- of vwo-onderwijs geselecteerd op basis van hun beheersing van de Nederlandse taal. Terwijl niet alle studenten kiezen voor een vervolopleiding in Nederland. In dat geval is de Nederlandse taal van ondergeschikt belang, maar toch kan een jongere dan niet doorstromen naar het bij de leerling passende onderwijsniveau. Zo’n jon-

gere mist dan de boot, terwijl het geen probleem had opgeleverd als de selectie bijvoorbeeld in het Engels had plaatsgevonden. Door het huidige systeem wordt, volgens Winklaar, de werkelijke capaciteit van de jongeren niet in alle gevallen onderkend’.

Het wiel

Het ministerie gaat niet ‘opnieuw het wiel uitvinden’, maar kijkt naar ‘best practices’ in de regio en wereldwijd. De minister deed dat onlangs tijdens haar bezoeken aan St. Maarten, Canada en Amerika. “In St. Maarten bijvoorbeeld zijn scholen voor het voortgezet onderwijs die Engelstalig onderwijs geven, wat erkend is door de Caribbean Examination Council (CXC). Een samenwerking tussen vijftien landen in het Caribisch gebied waar Engels de voertaal is. Ook zijn er scholen die een zogenaamd IB-diploma (The International Baccalaureate Organization, red.) aanbieden. Een internationaal programma dat wordt aangeboden op 3800 scholen in 147 landen wereldwijd.” Een andere op-

Onderwijs-minister Michelle Hooyboer-Winklaar

tie is Tweetalig Onderwijs (TTO).

TTO

Rector Hans Timmermans van Colegio Arubano was voorheen rector van een zogenaamde TTO-school. Meertalig onderwijs is hem dus niet vreemd. Hij vertelde onlangs in een interview met *Amigoe* hoe dat in Nederland werkt. “In Nederland, als je tweetalig vwo doet, praat je vanaf de eerste seconde alleen maar Engels in de klas. Ook boeken en toetsen zijn in het Engels.” Hij maakt duidelijk

dat dit alleen voor de eerste drie jaar geldt. “Daarna is nog maar een aantal vakken in het Engels, de rest gaat weer in het Nederlands. Want de kinderen in Nederland moeten het centraal schriftelijk examen doen.” Hij geeft aan dat er wel ontwikkelingen gaande zijn. Deze week spreekt hij in Nederland met het Europees platform. “Om te kijken in hoeverre het al gevorderd is dat als je als school een tweetalige opleiding hebt, je ook examens in het Engels hebt.” Een TTO dus die verder gaat dan al-

leen de eerste drie jaar.

Nederlandse stroming

Timmermans licht toe dat een school niet zomaar een TTO-school is: “Je bent niet zomaar een TTO, omdat je in het Engels gaat lesgeven. Docenten moeten opgeleid en gecertificeerd worden.” Dat zou kunnen, zo geeft hij aan, door een TTO-deskundige naar Aruba te halen, die docenten opleidt. Daarnaast moet ook een ‘stuk internationalisering in het programma’ worden opgenomen. “Daar hangt wel een kostenplaatje aan.” TTO is volgens hem dus een onder-

zoek waard. Maar hij kan zich ook voorstellen dat er een ‘hele typische Nederlandse stroom’ wordt opgezet. “Voor kinderen die op een gegeven moment echt weten: wij gaan in Nederland studeren. En dan moet je ook rücksichtslos bij wijze van spreken alles in het Nederlands gaan doen.” Maar zo kan hij zich ook voorstellen om iets met een Spaanstalige stroom te gaan doen, omdat de groep die deze taal spreekt ook steeds groter wordt. “En je zult iets richting Amerika moeten doen.”

Volgend schooljaar

Het ministerie wil graag samenwerken met scholen die diversificatie van het onderwijssysteem ondersteunen. “Het doel is om de mogelijkheden schooljaar 2016-2017 te introduceren”. Overigens blijft het voortgezet onderwijs conform het Nederlandse systeem mavo, havo en vwo, zoals we dat kennen op Aruba, bestaan. “Dit wordt niet vervangen”, benadrukt Winklaar. “Wij hebben een *commitment* met Nederland om de gelijkwaardigheid en daarmee de diplomagelijkstelling van de genoemde onderwijstypes te blijven waarborgen.” Maar de minister wil dus, om het maximum aan potentieel uit de leerling te halen en de ontwikkeling van talent niet te hinderen, dat er meer opties komen voor ouders en leerlingen naast het bestaande onderwijsaanbod.

Minister over staking: ‘Laf en ongegrond’

Medewerkers sportfaciliteiten willen cao

ORANJESTAD — De medewerkers van Fundacion Facilidad Deportiva (FFD) die maandag uit onvrede over het uitblijven van een cao een werkonderbreking van twee uur hielden, moeten nog zeker twee weken wachten voordat ze een gesprek kunnen krijgen met Sport-minister Alex Schwengle. Want de minister is op vakantie, zo liet hij gisteren vanuit Nederland aan *Amigoe* weten.

Hij is wel op de hoogte gebracht dat de FFD-medewerkers actie voerden. “Laf en totaál ongegrond”, noemt hij de actie. De medewerkers hadden niets gecommuniceerd, zegt Schwengle, en hij vindt het laf van ze om zo’n actie te voeren terwijl hij niet op het eiland is.

FFD is de stichting die diverse sportcomplexen en -faciliteiten beheert. Onder FFD vallen Parke Jaburibari, Complejo Deportivo Guillermo Prospero Trinidad, Centro Deportivo Frans Figaroa, Stadion Nadi Croes/Crismo Angela, Parke Deportivo in Yara en de recreatieve parken in Mabon en Simeon Antonio. De FFD-medewerkers hielden hun werkonderbreking in Noord

Werkonderbreking maandag bij het sportcomplex in Noord. Vooraan staat vakbondsleider Diego de Cuba.

bij Frans Figaroa. Vakbondsleider Diego de Cuba was daarbij.

Hij legt uit dat vakbond STA al twee jaar samen met de medewerkers probeert om een cao op te stellen. Eind augustus is een concept-cao

naar het bestuur van FFD gestuurd, daarna wilden de medewerkers met het bestuur in overleg. Maar er kwam geen reactie. Medio september vroegen de medewerkers opnieuw en tevergeefs om een gesprek. De medewerkers begrijpen niet wat het probleem

is, is er geen geld of is er een andere reden om niet tot een cao te kunnen komen? De Cuba vindt dat de minister ‘geen hart voor sport heeft’ door niet te reageren. De Cuba steunt de medewerkers in hun poging om aandacht te krijgen voor hun cao-wens.

2 jaar cel voor verkrachten agente

ORANJESTAD — Melrick D. en Leyon C. (21) zijn vanochtend beiden veroordeeld tot twee jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor het seksueel misbruiken van een politieagente buiten dienst. Ze moeten bovendien ieder het slachtoffer 2000 florin schadevergoeding betalen.

Het Openbaar Ministerie (OM) had vier jaar celstraf geëist voor de verkrachting van de in ‘lichamelijke onmacht’ verkerende vrouw, op 20 december 2014. Bovendien wilde het OM dat de daders werden gestraft omdat ze het slachtoffer na hun daad midden in de nacht naakt en alleen achterlieten. De rechter sprak

de daders daar echter van vrij, omdat het achterlaten van de vrouw ‘moreel en humaan verwerpelijk’ is, maar geen strafbaar feit. Wat ook meespeelde in de overweging van de rechter om een lagere straf op te leggen dan wat was geëist, is een filmpje dat door de verdediging werd opgevoerd. In dat filmpje is het slachtoffer uitbundig aan het drinken en feesten op een boot. Hoewel het gedrag van het slachtoffer absoluut de gedragingen van de daders niet goedpraten, is het wel strafmatigend, aldus de rechter. De officier van justitie is niet ontevreden met het vonnis, maar heeft nog geen beslissing genomen over eventueel hoger beroep.

‘De systeemproblemen zijn niet zo groot’

Elmar-directeur erkent kinderziektes klantsysteem

ORANJESTAD — De problemen van het nieuw ingevoerde klant- en betalingssysteem genaamd ‘Customer Service System’ (CIS), zijn niet zo groot. Dat zegt Elmar-directeur Robert Henriquez in een reactie op de personeelsstaking afgelopen dinsdag. Hij erkent wel dat het klantsysteem kampt met kinderziektes.

Elmar is begin september gestart met het nieuwe klantsysteem. Een deel van het Elmar-personeel, waaronder de kassiers die met het nieuwe systeem moeten werken, zijn niet blij. Zij stellen dat het CIS-systeem traag is en dat veel fouten worden gemaakt met facturen. Uit grote onvrede legden zij afgelopen dinsdag twee uur lang hun werk neer, volgens directeur Henriquez volledig onverwachts. “Dinsdag verrasten de werknemers mij door onaangekondigd naar buiten te lopen. Erg vervelend, want mensen stonden in de rij te wachten voor de kassa, die wisten niet wat er gebeurde.” Er waren op dat moment geen mensen die de cliënten verder konden helpen. “Het was beter geweest als we extra mensen hadden gehad die met het systeem konden werken”, aldus de directeur.

Vertraging

Henriquez stelt, in tegenstelling tot zijn werknemers, dat de ‘hoofdpijn’ en de ‘problemen’ die het systeem oplevert, niet zo erg zijn. “We

hebben twee jaar het systeem voorbereid dat afgelopen 7 september is ingevoerd. Mensen moeten leren werken met het nieuwe inningsstelsel, dat ook facturen uitdraait en meer klantinformatie laat zien, en dat leren dat kost tijd.” Zo kost het volgens hem tijd om de juiste informatie te vinden, de transacties uit te voeren en moeten mensen leren om op de klantpagina te werken. “En we hadden te maken met kinderziektes waar we niet op hadden gerekend. Aan het eind van de maand komen veel mensen hun facturen betalen en dan komt dit naar boven.” Er heeft een gesprek plaatsgevonden met de provider uit Canada die uiteindelijk geholpen heeft om het systeem te verbeteren. “Dit werd na werktijd gedaan, maar zorgde ervoor dat het systeem overdag trager werkte. Het klopt dat mensen hierdoor vertraging op hebben gelopen met betalen.”

Cao

Het boze personeel nam Coby Geerman, voorzitter van vak-

Zwarte magie

Bij een controle van een bar/restaurant in de Wilhelminastraat zagen agenten diverse brandende kaarsen op de vloer. Het pand was volgens agenten helemaal vuil en er lag zwart poeder overal op de grond. “Het leek alsof zij bezig waren met zwarte kunst.” Eén van de werknemers vertelde de agenten dat zij al dicht waren en bezig zijn met schoonmaak.

Wiet weg

Agenten hebben in de hotelzone een voertuig aan de kant gezet waarvan de inzittenden zich ‘verdacht gedroegen’. Met toestemming van de eigenaar (25) werd een rugtas gecontroleerd. Hierin vond de politie een zakje met een hoeveelheid marihuana. De eigenaar werd aangehouden en de drugs werden in beslaggenomen. Op het politiebureau constateerde de politie dat de verdachte sterk onder invloed verkeerde. Zijn ogen waren bloeddorpen en hij sprak wartaal. Hij werd ter ontnuchtering opgesloten.

Heterdaadje

De bewoner van een woning in de Emmastraat belde de politie voor een inbraak die op dat moment plaatsvond. Agenten reageerden met spoed en spraken de bewoner. Hij vertelde dat enkele minuten eerder zijn honden gingen blaffen. Hij ging controleren waarom de honden aan het blaffen waren en merkte dat zijn schuur open stond en dat het licht daar aan stond. In de schuur betrakte de bewoner twee onbekende mannen. Hij probeerde hen vast te houden maar één rende weg, klonk de tuinmuur over en sprong naar buiten. De andere man kon hij vasthouden tot de politie ter plaatse was. Bij controle bleken de dieven al wel zijn herenfiets te hebben gestolen.

ORANJESTAD— De onlangs geschorste IT-manager bij het parlement, Richard D, is ook voorzitter van het bestuur van de Arubaanse Voetbalbond (AVB). Merrill Robles, secretaris-generaal van de voetbalbond, laat aan *Amigoe* weten dat de schorsing geen gevolgen heeft voor zijn bestuursfunctie.

Volgens Robles sprak Richard D. reeds met het bestuur over de schorsing. “Het bestuur heeft zich uitgesproken dat de schorsing niets van doen heeft met de AVB. Het is een zaak tussen de werknemer en zijn werkgever en heeft niks te

maken met de voetballerij.”

Motie van wantrouwen

De schorsing heeft dus geen gevolgen voor de werkzaamheden van D. als voorzitter van AVB. “Het bestuur heeft vertrouwen in de voorzitter zowel toen

als nu.” De secretaris-generaal doelt hierbij op de motie van wantrouwen die leden van de bond in juli van dit jaar indienden. 20 ledenverenigingen eisten het vertrek van het bestuur. Volgens hen omdat het huidige bestuur het Arubaanse voetbal niet naar de top kan brengen. Het bestuur onder leiding van de huidige voorzitter zou niet ‘daadkrachtig genoeg’ zijn. De motie van wantrouwen werd echter niet behandeld

tijdens de Algemene Ledenvergadering in augustus. Volgens AVB omdat er een probleem met ‘authenticiteit’ was, waardoor het document ongeldig verklaard werd en alleen als ingekomen stuk kon worden behandeld. “De kwestie met betrekking tot het gehele bestuur en de ‘motie van wantrouwen’ kwam vanuit de opgestapte bestuursleden die zelf niet correct handelen en hebben gehandeld”, aldus Robles.

Afstuderen op meditatie, trouwbestemming en muziekfestival

ORANJESTAD — Acht studenten zwaaiden onlangs af aan de faculteit Hospitality and Tourism Management van de Universiteit van Aruba (UA). Zij studeerden af op verschillende onderwerpen. Drie van hen deden onderzoek naar het effect van meditatie, trouwbestemming als nichemarkt en de motiverende factoren van bezoekers aan een muziekfestival.

Uitgelaten, opgelucht en vooral trots lieten de acht studenten zich na de feestelijke ceremonie samen met Onderwijs-minister Michelle Hooyboer-Winklaar fotograferen. Ook de universiteit is trots op het afgeleverde werk dat van hoge kwaliteit is, zo laat UA weten.

Ryenne Tromp maakte in haar thesis duidelijk dat Aruba als trouwbestemming een sterke zogenaamde nichemarkt kan

zijn. De universiteit verwacht dat deze aanbeveling zeker in overweging zal worden genomen door Aruba Tourism Authority (ATA). Sahony Encarnacion Duarte toonde het positieve effect van meditatie op het stress- en concentratiegehalte van de student aan. Shinton Arends onderzocht de motiverende factoren om een muziekfestival te bezoeken, in dit geval het jaarlijkse Soul Beach Festival. Hij was

overigens één van de studenten die meedeelde aan een uitwisselingsprogramma met de universiteit van South Carolina. Caroline Cardenas Linares en Erwin Arends studeerden af op het onderwerp *branding*. Edsel Ammerlaan onderzocht de relatie tussen leiderschap, gedrag en organisatiecultuur waarin zij strategische aanbevelingen deed voor General Air Service. Marisol Vrolijk studeerde af op tevredenheid van toeristen en Allen Armenteros schreef zijn thesis over 'Ibisa Service Quality, Importance and Performance'.

Strijden om stage bij Iron Chef

ORANJESTAD — Leerlingen in het laatste jaar van hun culinaire programma aan de EPB deden onlangs hun uiterste best om iets lekkers en moois te koken met ingrediënten die ze niet van tevoren wisten. Hun kookkunsten werden beoordeeld door de drie chef-koks die strijden om de Iron Chef-titel. Het was dus niet zomaar een jury aan wie ze hun creaties uitserveerden. Zes studenten wisten de jury te overtuigen van hun potentie. Zij mogen één van de chef-koks helpen tijdens hun strijd om de Iron Chef-titel. Een hele eer voor Jeaneida Ignacio en Reginald Williams die cheffok Stephen Toes gaan assisteren. David Webb en Brian Martinez gaan chef-kok Teddy Bouroncle assisteren en Zahira Erasmus en Johres Geerman ondersteunen chef-kok Ever de Pena. Een enorme kans, aldus de trotse EPB-docenten Bas Willemsen en Orlin Geerman. De strijd om de titel Iron Chef vindt donderdag 8 oktober in de Alhambra ballroom plaats. Kijk voor meer informatie op de Facebookpagina van organisator Island Temptations.

'Fast and the Furious' Tyrese Gibson bij AIFF

ORANJESTAD — Acteur en scriptschrijver Tyrese Gibson is volgende week op Aruba. Hij werkt mee aan de vijfde editie van het Aruba International Film Festival (AIFF) dat woensdag opent. De Amerikaan houdt een Q&A voor het publiek.

Gibson is bekend van de films 'Fast and the Furious' en 'Transformers' en zal tijdens AIFF te zien zijn in zijn short film 'Shame'. Tijdens het filmfestival zijn feature films, ofwel langspeelfilms, en short films te zien. In de afgelopen jaren wist de organisatie ook al bekende acteurs naar Aruba te halen. Zo werkten Richard Gere en Virginia Madsen eerder mee, beiden deden - net als Gibson nu - een Q&A. Madsen is dit jaar op een andere manier verbonden aan AIFF, ze fungeert als jurylid. Want tijdens het AIFF worden meer dan 60 films vertoond en een jury bestaande uit filmmakers en distributeurs

zal prijzen uitreiken in de verschillende filmcategorien: International Features, DoxNFocus, Caribbean Spotlight Series, Aruba Flavor en International Shorts. Virginia Madsen jureert bij de Caribbean Spotlight Series, Aruba Flavor en International Shorts.

Openingsfilm

AIFF opent met 'The Driftless Area' (USA), een film die op 18 april wereldwijd in première ging. Director Zachary Sluser zal tijdens het festival ook een Q&A houden. De afsluitende film van het festival is 'Viaje' (Costa Rica). Kattia González en Fernando Bolaños presente-

Tyrese Gibson.

ren deze film op 10 oktober. Tickets voor de films van AIFF zijn verkrijgbaar bij Caribbean Cinemas in Palm Beach Plaza Mall. Meer informatie staat op www.aiff.aw. AIFF duurt tot en met zondag 11 oktober.

Overleden

Juana T. Maduro	18-09-2015
Sr. Herman I. Hennep	23-09-2015
Thomas Croes	28-09-2015
Sr. Jan D. Wester	29-09-2015
Sr. Dama Colina	29-09-2015
Juan R. Marin	29-09-2015
Sr. Carlos E. Koolman	29-09-2015
Remedios C. Steenen – Zambrano	30-09-2015
Sra. Laura Geerman – Mercera	01-10-2015

Een dagopvang waar
hulpbehoevende
kinderen worden
begeleid om in de
toekomst te
functioneren binnen
de arbeidsmarkt.

UITGEVERIJ ARUBA N.V. • Bilderdijkstraat 16-2 • Tel: 582-4333 • Fax: 582-2368

De kaart!! **Waar kunt u ons vinden?**

Play to win the All New Ford Figo*

Download the Ford Figo Treasure Hunt App now

Treasure Hunt

Go to www.yrausquin.com/figotreasurehunt for details on how to download the app and enter the contest or scan the QR code to go directly to the link.

Simply complete 30 clues and get a chance to win a one year lease of a 2016 Ford Figo.

Success and may the best player win!

* Download the Ford Figo Treasure Hunt App on your Apple iPhone, Android smart phone or tablet and play. Go to www.yrausquin.com/figotreasurehunt for more details on how to download the app and the contest rules. The winner will win a one (1) year lease of a Ford Figo. Winner will be announced Saturday 31 of October 2015 at the Ford Figo Launch Event.

L.G. Smith Boulevard 112, Oranjestad, Aruba / Tel: (297) 524 4444
Fax: (297) 582 6681 / e-mail: info@yrausquin.com / www.yrausquin.com

PASSION FOR CARS

Goedkoop volledig elektrisch rijden

Foto: Tiziana la Torre

Stopcontacten op de neus van de auto.

ORANJESTAD — Het rijden in een volledig elektrische auto begint steeds meer terrein te winnen. Momenteel rijdt een aantal elektrische auto's rond die (nu nog) gratis opgeladen kunnen worden bij Elmar. De bedoeling is dat de oplaadpunten de aankomende jaren worden uitgebreid naar onder andere de hotelzone en supermarkten.

door onze verslaggever
Bobby Spier

Dat vertelt Rubiella Lampe van ACE Firm Engineering & Activited Power. Het ACE

team presenteerde deze week de Nissan Leaf: een volledig elektrische auto die gewoon thuis aan het stopcontact kan worden opgeladen. Het team hoopt het duurzame

elektrische rijden op Aruba met deze auto te stimuleren. Lampe legt uit dat een elektrische auto van binnen volledig mechanisch. “Je hebt niet te maken met olie of andere zaken, de motor is volledig elektrisch en mechanisch en kan worden uitgelezen met een iPad.” Terwijl ze praat, klapt ze een klepje open dat zich op de neus van de auto bevindt. Twee stopcontacten verschijnen. “De auto bevat

twee verschillende stopcontacten waarmee je hem thuis kan opladen. Met de ene oplader, die van 110, laadt je de auto binnen zes uur op. Met de 220 stekker is hij binnen twee uur vol.” Bij Hato is het mogelijk om de auto op te laden aan 400 volt. “Dan is de batterij binnen een kwartier vol.” Als de batterij vol is, kan je met airco aan 120 kilometer rijden. Hoeveel kilometer je kan maken zonder airco, kan Lampe niet precies vertellen.

Kosten

Naast dat elektrisch rijden beter is voor het milieu, scheelt het ook in kosten. Uit onderzoek blijkt dat de kosten van de elektronische Nissan per 100 kilometer 5,70 florin bedragen. Dit in vergelijking met een kleine Kia Rio die 17 á 18 florin per 100 kilometer kosten. “En als je zonnepanelen thuis hebt, is het helemaal voordelig rijden”, legt Lampe uit. “Dan gebruik je de overvloedige stroom die je opwekt voor het opladen van je auto.” Daarnaast hoeft je alleen maar te betalen voor de nummerplaat (90 florin). ACE Firm is een nieuw bedrijf op Aruba. Momenteel verkopen ze alleen de Nissan Leaf, voor ongeveer 33.000 florin. Wie een andere elektrische auto wil (laten) importeren, kan met hen contact opnemen. “Wij staan open voor alle auto's, als ze maar elektronisch zijn”, aldus Lampe.

Kinderspel in Paradijswijk en Bushiri

ORANJESTAD — Naar hartenlust spelen op speeltoestellen. Sinds kort is dat weer mogelijk voor kinderen in Paradijswijk en Bushiri. De oude speelplekken, waar door de jaren heen veel gebruik van werd gemaakt, waren aan vernieuwing toe. Daar zorgde Rotary Club Aruba voor. Zij zamelden geld in voor twee compleet vernieuwde speelplekken. Met het doorknippen van een lint door één van de buurtkinderen werden beide speelplekken onlangs officieel geopend. Rotary hoopt dat de bewoners voor langere tijd optimaal gebruik zullen maken van de fris en vrolijk ogende speelplekken.

Ontdek romantisch Aruba

ORANJESTAD — Aruba is het perfecte eiland voor wie de liefde wil (her) ontdekken. Dat vindt modemagazine Elle. Op haar website geeft ze vijf romantische tips en must-do's om 'romantisch Aruba' te ontdekken.

Op nummer 1 staat Stand Up Paddle Boarden in de mangroven van Mangel Halto. “Want waar kan je dat nou beter doen dan in een

paradijselijke omgeving met je lief?” Bij deze sport sta je op een surfplank en beweeg je jezelf voort met een grote roeispaan. Op nummer 2 staat dineren aan de branding gevolgd door nummer 3; massage op het strand. “Want op vakantie wil je ontspannen. En laat je op Aruba bij diverse spa's nou een heerlijke massage met je lief kunnen boeken”, aldus Elle. De 4e romantische must-do is volgens het modeblad

een bezoekje aan de Natural Pool waar je kunt zwemmen, snorkelen en de hoge golven over de rotsen ziet gutsen. Op de laatste plaats staat een ochtendwandeling door het Nationale park Arikok. Elle schrijft: “Tets minder romantisch (want je moet er voor voor opstaan). Maar! Dan hike je wel op het mooiste tijdstip van de dag door Aruba's spectaculaire ruige en ongerepte landschap in nationaal park Arikok.”

Luchthaven wint veiligheidsprijs

PANAMA / ORANJESTAD — Een modelluchthaven op het gebied van veiligheid. Zo werd luchthaven Reina Beatrix onlangs genoemd tijdens de Airports Council International (ACI) World in Panama. Jorgen Benschop, directeur van Aruba Airport Authority, ontving uit handen van ACI-directeur Angela Gittens een oorkonde. De prijs werd uitgereikt voor de bijdrage van Aruba aan het Airport's in Excellence Program en voor het promoten van veiligheid en het implementeren van de beste methoden op het gebied van veiligheid op de luchthaven. “Dat zo'n kleine luchthaven zo'n prestigieuze prijs krijgt boven alle grote internationale luchthavens, is een grote overwinning”, aldus Benschop. “We mogen trots zijn op onze inspanningen om veiligheid te promoten op de luchthaven Reina Beatrix. We zijn op de goede weg en worden nu als leider gezien op het gebied van veiligheid.”

COLUMN

Kind van de zon

Van maandag tot en met vrijdag bespreekt Nico van der Zee in deze column zinnige en onzinnige zaken. Reacties zijn welkom: nicovanderzee@gmail.com.

Het is duidelijk festivaltijd. We zijn nog aan het bijkomen van het Caribbean Sea Jazz Festival en het filmfestival staat alweer voor de deur. Van 7 tot en met 11 oktober kunt u niet alleen veel films zien, maar ook kennismaken met filmmakers. Veel van die films zullen niet zo gauw in de bioscoop vertoond worden, wilt u ze zien, dan moet u nu uw kans grijpen. Het hele programma van het festival staat op internet, op de site aiff.aw. Over één van die films wil ik vandaag graag even schrijven. Het gaat om 'René van Nie: Een kind van de zon', een documentaire over de filmmaker René van Nie. U bent hem vast nog niet vergeten, vóór mij stond hij dagelijks in dit hoekje van de krant. Ik mocht het stokje van hem overnemen en dat was niet een warme overdracht te noemen. Sommigen denken dat wij dus gebrouilleerd zijn, maar dat is niet het geval. René maakt zich graag erg kwaad en gaat dan over tot de orde van de dag. Bijna wekelijks zijn we samen op een terras te vinden, want we werken aan een project. Een bescheiden project, maar we doen er wat geheimzinnig over, dan lijkt het heel wat.

De documentaire gaat over het leven van René en sommige zaken zult u herkennen, want die kwamen ook in zijn columns voor. René praat nooit zoveel over zijn speelfilms, wel over gebeurtenissen er omheen. De documentaire geeft wel aandacht aan die films. Naast duizenden reportages en documentaires, maakte René ook vijf speelfilms. De eerste was 'Kind van de Zon' en dat was meteen een succes, de film draaide een jaar lang in de bioscopen. Hij had de tijd mee. Het was lang stil geweest rond de Nederlandse film. Af en toe werd een film gemaakt, maar de meesten waren niet zo succesvol. Toen kwam 'Turks Fruit', een enorme kaskraker en die film werd gevolgd door een hele reeks min of meer succesvolle Nederlandse filmproducties. 'Turks Fruit' had ook een trend gezet: een Nederlandse film kon je herkennen doordat er altijd wel één of meer seksscènes in voorkwamen. De volgende

grote kaskraker na 'Turks Fruit' was 'Flodder'. Een keer heeft René geprobeerd om ook een film te maken voor het grote publiek, een film die veel geld kon genereren. Het werd 'De vijf van de Vierdaagse'. Vijf gevangenen lopen als een soort re-integratieproject mee met de Vierdaagse van Nijmegen. De film bracht niet de financiële successen die er verwacht werden. Onlangs heb ik de film nog bekeken en hij was leuker dan ik dacht. Met Johnny Kraaykamp en Jan Blaaser heb je natuurlijk twee komische talenten in huis gehaald die de film voor een groot deel dragen. De makers van Flodder hebben ongetwijfeld ook de film van Van Nie gezien. In Flodder gaat het om een asociaal gezin dat moet re-integreren, in de film van René om gevangenen uit de beruchte gevangenis van Leeuwarden. De sociaal werker uit Flodder lijkt wel een beetje op de gevangenisadministrateur. De andere films van René hadden niet die ambitie om er veel geld mee te verdienen. Het waren vooral persoonlijke films, waarvan één speelt op Aruba. De documentaire draait twee dagen op het filmfestival: vrijdag 9 oktober om 16.15 uur en zaterdag 10 oktober om 18.45 in de Caribbean Cinemas. De filmmakers zijn erbij aanwezig, René ook wel, denk ik. Vijftig minuten zonder peuk, dat wordt een hele opgave, René. Het is weer weekend, maak er wat moois van. Tot maandag.

INGEZONDEN

Engels onderwijs in aantocht?

HET BESEF dat het voor de kinderen op de ABC eilanden wel eens van groot nut zou kunnen zijn om een Engels leerplan in te voeren op de lagere en middelbare scholen begint eindelijk krachtig door te dringen tot sommige Antilliaanse bestuurders op de voormalige Nederlandse Antillen. Zorgen om de begroting is één ding. Zorg voor kinderen iets anders. En wel zo belangrijk. Ik las onlangs tot mijn genoegen dat de Arubaanse minister van Onderwijs, Michelle Hooyboer-Winklaar, zich ontpopt als een serieuze pleitbezorgster voor de invoering van een Engels leerplan op de scholen in Aruba. Een Engels curriculum zou de Arubaanse kinderen in staat stellen om zich voor verdere studie makkelijker te ontplooiën in het Engelssprekende deel van het Caribisch gebied of daarbuiten. Vanzelfsprekend blijft ook de mogelijkheid open om in Nederland te gaan studeren. Er is een groot aantal Engelstalige opleidingen aan Nederlandse Universiteiten en Hogescholen. Voorzichtigheid blijft echter geboden. Het gevaar bestaat dat, afhankelijk van welk programma wordt gekozen, een kloof zal ontstaan tussen rijk en arm. Programma's als het diplomaprogramma van het International Baccalaureate zijn duur en het schoolgeld is niet voor iedereen makkelijk te betalen. Beleidsmakers zouden goede afspraken moeten maken met de directie van het

IB om tot een goede financiële regeling te komen die het voor elk kind mogelijk maakt om die opleiding te volgen. Behalve het diplomaprogramma voor de laatste klassen van de middelbare school heeft de International Schools Association (ISA) indertijd een programma ontwikkeld voor 11-16 jarigen dat ik als curriculum leider in dienst van het IB (dat het programma heeft geadopteerd en verder ontwikkeld) jarenlang heb mogen leiden. Natuurlijk kan er ook gekozen worden voor een Caribisch programma als dat van de Caribbean Examination Council dat al in een aantal landen is ingevoerd. Ook dat programma zal goed bestudeerd moeten worden en op zijn merites beoordeeld in verband met vervolgoedingen. Met dat CXC programma is al ervaring opgedaan en er moeten dus gegevens bekend zijn over de vervolgsuitkomsten op de arbeidsmarkt. Het is een voorwaarde dat een programma goede aansluiting biedt op - praktisch of theoretisch - vervolgoedingen. Een bijkomend gevolg van Engelstalige curricula op de scholen zal ongetwijfeld zijn dat de kinderen die van school komen en in Nederland willen gaan studeren het Nederlands niet meer zullen beheersen. Dat hoeft geen bezwaar te zijn. Bijna iedereen spreekt een mondje Engels en de voordelen van de Engelse taal zullen van onschatbare waarde blijken. Alleen al het feit dat de meeste

studieboeken in het Engels zijn geschreven is een argument dat pleit voor een goede Engelstalige vooropleiding. Een bijkomend voordeel is dat studenten van de ABC eilanden niet meer opgescheept zitten met een achterstand van twee jaar op Nederlandstalig gebied, hetgeen nu wel het geval is en een hoop frustratie oplevert. Ongetwijfeld zullen er protesten komen van Nederlandse ouders die wonen en werken op Aruba en die - ook begrijpelijk - graag een Nederlandstalige opleiding voor hun kinderen willen. Dat is dan jammer. De Arubaanse regering moet in de eerste plaats denken aan het belang van de Arubaanse kinderen. Nederlandse ouders zijn vrij om voor een school met Engelstalig curriculum te kiezen of om - liefst door de Nederlandse Staat gesubsidieerde - privescholen op te richten. Al jarenlang pleit ik voor de invoering van het Engels op de Antilliaanse scholen. St. Eustatius is nu ook om. Het is te hopen dat er op Curaçao ook wat beweging komt in het denken op dit gebied. En weet u wat ook een bijkomend voordeel is? Dat de Nederlandse en Antilliaanse bestuurders en leidinggevendenden taalkundig (en dus emotioneel gezien) op gelijke voet met elkaar zullen moeten onderhandelen. Namelijk in het Engels. Nederlanders zullen geen superioriteitsgevoelens meer kunnen ontlenen aan het feit dat ze - over het algemeen - beter Nederlands spreken dan de

gemiddelde gedekoloniseerde Antilliaan. De overgang naar Engelstalig onderwijs zal niet makkelijk zijn. Er zullen hoge eisen aan de leerkrachten worden gesteld en idealiter zouden er native speakers als leerkrachten moeten worden geworven. Voor bestaande leerkrachten zouden er verplichte cursussen van hoog niveau moeten worden gegeven die met succes dienen te worden afgerond. Dat alles vereist een goede voorbereiding. Het is daarom aan te bevelen pas met Engelstalige curricula te beginnen als de voorbereidingen zijn afgerond, de toekomstige leraren goed Engels spreken en het lesmateriaal klaar is. Het jaar 2016 lijkt me daarom wat te vroeg voor zo'n ingrijpende onderneming. Voorlopig: Pabien, Michelle! Cu pasenshi bo ta gana gloria.

FRED DE HAAS
Nederland

De redactie van Amigoe kan ingezonden brieven redactioneel bewerken, inkorten of besluiten niet te plaatsen. Brieven mogen maximaal 600 woorden bevatten, moeten voorzien zijn van naam en woonplaats (worden gepubliceerd) en adres en telefoonnummer (niet voor publicatie, maar ter verificatie). We accepteren alleen digitaal gestuurde brieven. Ons e-mail adres is: arubaredactie@amigoe.com.

Televisieprogramma's

Nederland

15:30	In de ban van de condor	19:25	De nachtzoen
16:25	Kanniewaarzijn	19:40	Nieuwsuur
17:05	Pauw	20:30	Nieuwsuur
18:00	Journal	21:21	Tekst-TV
18:20	Global Citizens concert		
19:25	Pauw		
20:20	EenVandaag		
20:45	Gesprek met de minister-president		
20:50	Journal		
21:05	Journal		
21:42	Tekst-TV		
23:55	Nederland in beweging		

Zaterdag 3 oktober	
1:20	Dierenhelden in Egypte
1:50	Eén tegen 100
2:45	Nederland in beweging
3:00	VPRO Vrije geluiden
3:50	VPRO Boeken
4:25	Close Up: Chris Berens - Master of his magical universe

5:20	In de ban van de condor
6:20	Sterren.nl top 20
7:00	Journal
7:15	Kun je het al zien?
8:20	Heel Holland bakt
9:15	Studio sport
11:50	Socutera
12:00	Journal
12:15	EenVandaag
12:50	Sportjournaal
13:05	Kassa
14:00	Journal
14:25	What the Frans?!
15:05	10 jaar Ik vertrek
16:05	Koefnoen
16:40	Studio sport Eredivisie
17:35	Studio sport

Nederland

16:00	Nieuwsuur
16:55	Studio sport Eredivisie
17:15	Volgens Robert
17:50	38 témoins

BNV

15:00:	NOS Journaal	03:00:	NOS Journaal
15:05:	Sesamstraat	03:05:	Sesamstraat
15:25:	Sesamstraat: 10 voor...	03:25:	Sesamstraat: 10 voor...
15:35:	Het Klokhuis	03:35:	Het Klokhuis
15:50:	NOS Jeugdjournaal	03:50:	NOS Jeugdjournaal
15:55:	GoGoGo	03:55:	GoGoGo
16:05:	Freeks wilde wereld	04:05:	Freeks wilde wereld
16:15:	Blokken	04:15:	Blokken
16:45:	Thuis	04:45:	Thuis
17:10:	Dagelijkse kost	05:10:	Dagelijkse kost
17:25:	EenVandaag	05:25:	EenVandaag
17:40:	NOS Gesprek minister-president	05:40:	NOS Gesprek minister-president
17:55:	NOS Sportjournaal	05:55:	NOS Sportjournaal
18:00:	VRT Journaal	06:00:	VRT Journaal
18:45:	De Wereld Draait Door	06:45:	De Wereld Draait Door
19:35:	NOS Journaal	07:35:	NOS Journaal
19:55:	Weerbericht Europa/Afrika	07:55:	Weerbericht Europa/Afrika
20:00:	Flikken Maastricht	08:00:	Flikken Maastricht
20:50:	Alles voor je kind	08:50:	Alles voor je kind
21:40:	Nieuwsuur	09:40:	Nieuwsuur
22:25:	Weerbericht Amerika/Caribiën	10:25:	Weerbericht Amerika/Caribiën
22:30:	NOS Studio Sport Eredivisie	10:30:	NOS Studio Sport Eredivisie
22:45:	Pauw	10:45:	Pauw
23:35:	Iedereen beroemd	11:35:	Iedereen beroemd

Zaterdag 3 oktober	
00:00:	VRT Journaal
00:30:	Van Gils & Gasten
01:25:	Baardmannetjes
02:00:	Tijd voor MAX & Hallo Nederland

Horoscoop

CELEBRITIES BORN ON THIS DAY: Kelly Ripa, 45; Sting, 64; Annie Leibovitz, 66; Donna Karan, 67.

Happy Birthday: Learn as you go and gather experience, information and whatever else you can that will contribute to the goals you set for yourself this year. Spend less time helping others excel and more time investing in what you want to achieve. A positive change in important relationships can be expected. Open up discussions, find solutions and keep moving forward. Your numbers are 5, 18, 21, 27, 30, 36, 47.

ARIES (March 21-April 19): Clear the air. Whether it's a friend, relative or your lover, an open discussion will ease your mind about a problem that's bothering you. Reconnect with people you have worked with in the past and you'll hear about a career opportunity. 4 stars

TAURUS (April 20-May 20): Make an effort to implement the changes required to reach your goal. Enhance your skills and network with people who are heading in a similar direction. Don't let little things get you down. It's time to get moving. 3 stars

GEMINI (May 21-June 20): Explore new avenues, get out and make friends with people who offer mental stimulation. Your original way of thinking and approaching problems will attract attention. Love is highlighted, but flirting with too many will send the wrong signal. 3 stars

CANCER (June 21-July 22): Keep personal information to yourself. Use your time wisely. Choose a creative endeavor that will help you develop more unique skills. A day trip will offer an interesting perspective on the way others live. Keep the lines of communication open. 3 stars

LEO (July 23-Aug. 22): You will be given the recognition you crave for the time and effort you put in. You can save the day if you are proactive. Love is in the stars, and a positive change to a relationship will lead to future plans. 4 stars

VIRGO (Aug. 23-Sept. 22): Do your own thing. Disappointment will set in if you expect someone to live up to your expectations. Work alone, but when it comes to play time, choose mates that share your opinions. 2 stars

LIBRA (Sept. 23-Oct. 22): Interact with the people who share your concerns. You will attract attention and interest in joining forces to bring about change. Love is on the rise, and doing something unique with someone special will bring you closer together. 5 stars

SCORPIO (Oct. 23-Nov. 21): Do things differently and create a buzz. Negotiate a contract or finalize a settlement and you will prosper. Don't give in to emotional demands or impractical ideas. Follow the path that draws you, not the one everybody else is taking. 3 stars

SAGITTARIUS (Nov. 22-Dec. 21): You'll face highs and lows. People will gossip about your flirtatious ways. Put your knowledge and expertise to good use and focus on your work and responsibilities. It's what you do, not what you say, that will bring the highest rewards. 3 stars

CAPRICORN (Dec. 22-Jan. 19): Say little and do a lot. Someone will try to railroad you down a path that is unpredictable. Protect your assets, position and health from situations that have the potential to make you look, feel or do poorly. 3 stars

AQUARIUS (Jan. 20-Feb. 18): Look for something to invest in. Consider your skills and the services you can offer and build a dream that will lead to greater prosperity. A partnership with someone special will encourage you to invest more in yourself and your surroundings. 5 stars

PISCES (Feb. 19-March 20): Don't let someone else make decisions for you. Being a chameleon will not get you what you want. Speak up and refuse to do someone else's dirty work. Personal changes will help boost your confidence, giving you the courage to do your own thing. 2 stars

SETAR zoekt nieuwe gezichten

SETAR' s casting is deze week geopend! SETAR zoekt nieuwe gezichten voor haar promotie, websites, folders en nog veel meer. Als u het nieuwe gezicht van SETAR's reclame campagne zou willen worden, dan is dit je kans!

Afgelopen week opende SETAR op haar website www.setar.aw een pre-registratie voor een open casting voor Aruba.

De vereisten waaraan je moet voldoen zijn als volgt:

- Men moet tusssen de 16 en 70 jaar oud zijn. Nationaliteit, figuur e.d. zijn niet van belang. Wij zoeken een ruime groep gevarieerde mensen;
- De personen moeten enthousiast en charismatisch zijn

Registreren gaat via www.setar.aw, klik op de casting reclame. Vul alle informatie in en upload je foto en stuur dit door via de website.

Wij zullen een groep mensen selecteren dat kan participeren in onze nieuwe campagne. Alle informatie zal worden bewaard in een databank en de persoon of personen die zullen worden benaderd wanneer zij geselecteerd blijven. Als een persoon gekozen wordt en verschijnt als gezicht in een van de reclames dan zal hij of zij een vergoeding krijgen.

Als je mee wilt doen als een van de gezichten van SETAR ga naar www.setar.aw en registreer nu meteen. Registreren kan tot 7 oktober 205. Voor meer informatie kun je een email sturen naar marketing@setar.aw

COLOFON

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V.

Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368

Bilderdijkstraat 16

Postbus 323, Oranjestad, Aruba

Directie:

Sigrid Hammelburg
arubadirectie@amigoe.com

Redactie:

Alex Lacle (coordinator)
Linda Reijnders
Mirte de Rozario
Franciska Groen
Bobby Spier
Leanne van Spronsen
arubaredactie@amigoe.com

Administratie:

Zulaika Kelly (abonnementen)
Grecia Willems (advertenties)
adminaruba@amigoe.com

Opmaak:

Zulma Kock
avisoaruba@amigoe.com

Verkoop:

Tiziana La Torre
tlatorre@amigoe.com

Jamey Baire

jbaire@amigoe.com

Distributie:

Zulma Kock, Zulaika Kelly
abonnementaruba@amigoe.com

Kantooruren:

Maandag t/m Vrijdag 8.00am-4.30pm

Bankrekeningnummers:

Caribbean Mercantile Bank #20651903
Banco di Caribe #81027801
RBC #100031723

Klachten over bezorging ?

Mail naar
klachtenaruba@amigoe.com

Het weer

ZATERDAG 3 oktober 2015		ZATERDAGNACHT	
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het oosten tussen 15 en 25 km/u.		Gedeeltelijk bewolkt met kans op een bui. Wind vanuit het oosten tussen 10 en 15km/u.	
Zonsopgang 06:30	Zonsondergang 18:30	Maansopgang 23:42	Maansondergang 11:48
Max. Temp. 34°	Neerslag 20%	Min. Temp. 28°	Neerslag 40%
Wind 18 km/u–Oost	Luchtvochtigheid 65%	Wind 14 km/u–Oost	Luchtvochtigheid 79%
UV Index 11+ (Extreem)			

Dienstdoende huisartsen

Vrijdag, 02 oktober 2015

Huisarts nachtdienst - Oranjestad

Huisartsenpost Hospitaal

527-4580

Dr. Jansen

Huisarts nachtdienst - San Nicolaas

Centro Medico San Nicolaas

524-8833

Dr. Luchmun

Dienstdoende apotheken

Apotheek nachtdienst San Nicolaas

Botica San Nicolas

584-5712

Apotheek nachtdienst Oranjestad

Botica St. Anna

586-8181

Aankomsttijden Cruiseschepen

Maandag 05 Oct'15

Coral Princess
12.00 – 19.00

sudoku 1 oktober

SOLUTION:	7	8	3	5	9	2	1	4	6
6	1	2	8	3	4	5	9	7	
5	9	4	7	6	1	3	2	8	
1	3	5	4	2	8	7	6	9	
2	6	9	1	7	3	8	5	4	
8	4	7	6	5	9	2	3	1	
3	5	6	9	8	7	4	1	2	
4	2	8	3	1	6	9	7	5	
9	7	1	2	4	5	6	8	3	

Informatie

Centraal Politie	100
Brandweer	911
Politie O'stad	102
Politie San Nicolaas	104
Politie St.Cruz	105
Politie Noord	107
Tipline Politie	11141
Ziekenhuis	527-4000
Dierenarts	585-0400
Elmar centraal	523-7100
Elmar storing	523-7147
WEB Aruba	525-4600
SETAR	582-2116
Taxi (TAS)	587-5900
Taxi (ATT&T)	582-2010
Taxi (PTS)	588-0035
Taxi (Diamond)	587-2300
Kankerbestrijding	582-0412
Stichting SAMBA	582-0903

—Oranjestad—

Ambulance	582-1234
BGD Oranjestad	527-2782
Veterinaire Kliniek	582-1720
Animal Shelter	582-1623

— San Nicolaas—

Ambulance	584-5050
Centro Medico	523-8833
BGD San Nicolaas	527-2782
Serlimar	584-5080

— Botica —

4 Centro Medico	584-5794
Aloë	584-4606
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolaas	584-8186
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Seroe Preto	584-4833
Trupiaal	583-8560

— Mortuariums —

Ad Patres	584-2299
Aurora	588-6699
Olive Tree San Nicolaas	584-8888
Olive Tree Oranjestad	582-0000

— Stichtingen —

Fundacion Anti-Droga Aruba (FADA)	583-2999
Fundacion Respetami	582-4433
Zwanger? Fundacion CIZKA	583-0331
Fundacion Diabetico	593-0507
Arubano	593-4928
Twelve Step Meeting	
AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
Fundacion Amor Pa	568-4739
Prohimo	564-8849
NA Acceptance Group	565-7500
Fundacion Centro Ecologico Aruba	562-4161
Bureau Sostenemi Misbruik en mishandeling tegen minderjarigen	588-1010
Fundacion C.V.A. voorkomen en zorg voor stroke	567-7004

Nieuwe reddingsboot voor Citro

Foto: Citro

De nieuwe reddingsboot.

WILLEMSTAD — Het stationsschip Zr. Ms. Friesland van de Koninklijke Marine is vorige week de haven van Curaçao binnengevaren met aan boord de nieuwe reddingsboot voor de Citro.

De bouw van deze aluminium 'fast rescue craft 903' begon afgelopen januari bij de werf Habbeké Shipyard in Volendam. Het is speciaal ontworpen voor Search and Rescue-doeleinden, is 9,15 meter lang en weegt iets meer dan 4 ton. Het beschikt over 2x245 pk jetmotoren. De scheepswerf heeft een uitstekende reputatie op het gebied van bouwen van reddingsboten en heeft een goede relatie met de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM). Ook de KNRM was toe aan een nieuw, middelgroot stationsschip. Door te kiezen voor een gezamenlijke bouw waren de inspecteurs van de KNRM nog nauwer betrokken bij de realisatie van dit project. Ze volgden de bouw stap voor stap en hielden intensief contact met de Citro om de speciale wensen die de Citro had door te spreken en te laten uitvoeren.

Reden

Op dit moment beschikt de Citro over één bijzonder zee-waardige reddingsboot, de Dick Braakman. Deze boot heeft een grote actieradius en voldoende comfort voor de bemanning om uren op zee door

te brengen voor een reddingsoperatie. Daarnaast beschikt de reddingsorganisatie over de Griend, met een kleinere actieradius. Er zijn twee seadoo's die ingezet worden bij zoekacties voor de kust en assistentie verlenen bij evenementen op het water. Echter, de Citro heeft gemerkt dat de reddingsacties zich veel verder op zee concentreren. Dit vereist steeds beter zeewaardige vaartuigen. Het is volgens de reddingsorganisatie belangrijk dat wanneer één reddingsboot uitvaart, er altijd dekking is van een andere reddingsboot ter bescherming van de bemanning. Hieraan voldoet de nieuwe 9-meter reddingsboot, die niet alleen bijzonder zeewaardig is, maar ook een grote actieradius heeft en voorzien is van de modernste apparatuur voor navigatie.

Testvaart

De twee reddingsboten zijn op 8 mei te water gelaten door de scheepswerf waarna de testvaart begon. De Citro-reddingsboot is ook tijdelijk door de KNRM ingezet als stationsschip, zodat die intensief ingevaren kon worden. Begin augustus werd de

boot aan boord van de Zr. Ms. Friesland verscheept naar Curaçao.

Trainingen

Tegelijk met de reddingsboot kwam ook operationeel inspecteur bij de KNRM Dick Veen aan. Hij heeft de zeevaartschool gedaan en werkte bij de waterpolitie, voordat hij in dienst trad bij de KNRM. Trainingen zijn hem op het lijf geschreven. Voor de nieuwe vrijwilligers die zich onlangs hebben aangemeld is dit een bijzondere ervaring. Door de trainingen leren ze op een professionele manier de boot kennen en krijgen ze intensief lessen in boothandeling, hoe te handelen bij Search en Rescue en veiligheidsvoorschriften. Voor de meer gevorderde bemanningsleden zijn er ook speciale trainingen om de nieuwe reddingsboot goed te leren kennen.

De nieuwe boot manoeuvreert gemakkelijk en heeft een groot voordek waar men makkelijk kan werken, slachtoffers vervoeren of van waaruit zij aan boord gehesen kunnen worden van een helikopter. De boot is mogelijk gemaakt door het Sociale Fonds van Refeneria Isla. De jaarlijkse fundraising van de Citro is op 29 oktober. Tijdens deze bijeenkomst kan men nader kennis maken met de nieuwe reddingsboot.

Ministerie houdt zich aan belofte heldere communicatie

Uitslag giftigheid groene aanslag over minimaal 2 maanden

WILLEMSTAD — Het GMN-ministerie komt haar toezeggingen na tegenover de milieustichtingen CAE en Smoc, om 'beter te communiceren'. Het ministerie geeft een persbericht uit over de vorderingen van het gesprek met de stichtingen op 25 september jongstleden. Zoals bekend hebben deze samen met vier bewoners onder de rook een kort geding tegen het ministerie lopen inzake de verergerde uitstoot. GMN heeft gedurende dit proces - er hebben reeds drie zittingen plaatsgevonden waarvan de eerste op 19 juni - vrijwel geen publieke uitspraken gedaan over de vorderingen.

De voorzitter van de stichting Clean Air Everywhere (CAE), Mark Verkade, gaf een uitvoerige opsomming van het verloop van het gesprek. Eén van de eisen van Schoon Milieu Op Curaçao (Smoc) en CAE is dat de overheid de bevolking duidelijkheid verschaft, bijvoorbeeld omtrent incidenten. Als voorbeeld wordt aangehaald dat een betere communicatie gewenst is bij pieken in de luchtmetingsdata die op de overheidswebsite luchtmetingencuracao.org te raadplegen zijn en hoe om te gaan met de groene aanslag. Over de voortgang van het gesprek met de stichtingen stelt het ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN): "Het overleg met CAE en Smoc vond plaats omtrent de voortgang betreffende het onderzoek naar de groene stof en de uitstoot vanuit het Schottegat-industriegebied. De resultaten van het onderzoek naar de bestanddelen van de groene stof zijn bekend maar onbekend is in welke verbandingen de gevonden elementen aanwezig zijn. Dit is belang-

rijk om een uitspraak te kunnen doen over eventuele gevolgen voor de gezondheid", aldus het ministerie, dat toelicht dat hiervoor vervolgonderzoeken in de planning zijn.

Verbindingen aanslag

"Binnenkort zal opdracht worden gegeven aan TNO voor onderzoek naar de verbandingen, dat naar verwachting twee maanden in beslag zal nemen. Het ministerie zal de resultaten hiervan te zijner tijd bekend maken. GMN heeft in het gesprek met de milieustichtingen ook aangegeven dat TNO geen garantie geeft dat het onderzoek ook daadwerkelijk de gewenste helderheid zal kunnen leveren", aldus het ministerie.

Over dit onderwerp gaf Verkade eerder aan dat werd toegezegd om binnen enkele weken informatiefolders over de groene aanslag te zullen uitbrengen. Ook gaf het ministerie volgens Verkade aan een Facebook-pagina te zullen wijden aan mogelijke incidenten die zich in de toekomst voordoen, die bijvoor-

beeld gepaard gaan met pieken in de uitstoot van vervuulende stoffen. Voornoemde wordt bevestigd door GMN, dat stelt: "Naar aanleiding van hetgeen tijdens de zittingen is besproken, neemt het ministerie de suggesties van CAE/Smoc over en zal het ministerie effectiever met de bevolking communiceren over de uitstoot, calamiteiten, de effecten voor de gezondheid en de ontwikkelingen dienaangaande. Ook zullen de sociale media hiervoor worden ingezet."

Haalbaarheidsstudie

Verder heeft Verkade eerder verklaard dat het ministerie in november met experts van de GGD Amsterdam een haalbaarheidsonderzoek zal doen naar de gezondheidseffecten. Het ministerie hierover: "Er is ook afgesproken dat er een onderzoek komt naar de effecten van de uitstoot op de gezondheid van de populatie die benedenwinds van het industriegebied woont. Een dergelijk milieu-epidemiologisch onderzoek is niet makkelijk omdat er onder andere meerdere factoren zijn die van invloed zijn op de gezondheid van diezelfde populatie, waardoor het moeilijk is de zogenaemde 'ruis' te scheiden van de relatie die onderzocht wordt", aldus GMN. Zo is hiervoor de GGD Amsterdam in een consortium met ook andere experts op dit terrein benaderd. GMN: "Zij hebben geadviseerd om eerst een

Sluitende begroting Curaçao voor derde jaar op rij

WILLEMSTAD — De overheidsfinanciën zijn voor het derde jaar op rij op orde. Dat zei Age Bakker, voorzitter van het College financieel toezicht (Cft), woensdag tijdens de persconferentie naar aanleiding van de conceptbegroting 2016.

De regering heeft een sluitende begroting voor 2016 ingediend. Het Cft heeft gekeken of de conceptbegroting realistisch is. De opmerkingen daarover zijn door de regering meegenomen, zegt Bakker. "Wij vonden dat de economische groei voor 2016 te optimistisch was geraamd. Wij hopen natuurlijk ook dat de economie aantrekt, maar je moet de huid niet verkopen voor de beer geschoten is. De regering heeft de begroting aangepast. Nu wordt er uitgegaan van een economische groei van een half procent. Dat lijkt me zeker haalbaar en als het meer wordt, kun je alsnog later de begroting aanpassen."

Ondanks dat de begroting van Curaçao al drie jaar op orde is, is er nog een aantal risico's bij de overheids-nv's. Tijdens het werkbezoek op Curaçao heeft het Cft gekeken bij Aqualetra, Cpost, en de Curaçaose droogdokmaatschappij CDM. "Daar zijn plannen van aanpak gemaakt. We hebben gekeken hoe het er nu voor staat en je ziet dat die plannen van aanpak hun eerste vruchten beginnen af te werpen. De risico's voor de begroting worden minder. Dat is denk ik positief nieuws", zegt Bakker. De meeste risico's lagen bij nutsbedrijf Aqualetra dat elk jaar verliezen had. "Daardoor kon Aqualetra niet lenen om te investeren. Dat is natuurlijk nodig om efficiënter te gaan opereren. Omdat dit publieke diensten

zijn, water en elektra, zou de overheid mogelijk moeten inspringen. Daar is nu geen sprake van. Er is een behoorlijk turnaround plan neergezet. De operationele kosten zijn fors naar beneden. Er ligt een investeringsplan. Er moet nog het nodige gebeuren, maar ik ben er aanmerkelijk minder somber over gestemd dan in het verleden", zegt Bakker. Het Cft legde ook een werkbezoek af bij Curaçao Ports Authority (CPA) die winst maakt. "Daar liggen veel plannen om te investeren. De tweede megapier, de kades die versterkt moeten worden. Ook wordt de containerhaven versterkt met nieuwe kranen. De overheid en banken moeten daar samenwerken, want ik denk dat daar hele goede kansen liggen", zegt Bakker.

Achterstand

Volgens de voorzitter van het Cft moet er veel op het eiland gebeuren. "Er is achterstand bij het wegenonderhoud en achterstand bij het onderhoud van de scholen. Ook moeten er IT-investeringen gemaakt worden. De overheid moet efficiënter gaan werken, maar daar heb je ook investeringen voor nodig. In het verleden gebeurde het dat al die projecten op de begroting werden gezet, maar men kon het niet in een jaar uitvoeren", zegt Bakker. Het Cft raadde de overheid aan om prioriteiten te stellen en de lijst van investeringen ook

Foto: Edsel Simbo

Cft-voorzitter Age Bakker vindt dat de particuliere sector meer risico moet nemen.

te implementeren. "Curaçao heeft in 2014 80 miljoen gulden geleend voor investeringsprojecten om de economie te versterken, maar een deel daarvan is nog steeds niet ten uitvoer gebracht. Daar hebben we een hartig woordje over gewisseld in de Raad van Ministers. Die heeft ook toegezegd om te kijken welke projecten nu snel kunnen worden aangepakt. Wat we zien is dat het soms ontbreekt aan uitvoeringscapaciteit." Hij hoopt dat de particuliere sector inzicht

dat de overheid haar zaakjes op orde heeft. "We weten dat vertrouwen te voet komt en te paard gaat. Dus het kost wel even tijd om dat weer op te bouwen, maar na drie jaar een sluitende begroting te hebben, mag ik hopen dat de banken weer wat risico's durven te nemen. Dat investeerders zien dat Curaçao een geweldige plek is om te investeren. De particuliere sector is nu aan zet", zegt Bakker. "Bankiers moeten wel bankieren. Je moet wel risico's nemen."

Chicago maakt kennis met Curaçaose componisten

WILLEMSTAD/CHICAGO — Pianist Marcel Worms heeft op uitnodiging van de Piano Forte Foundation een pianoconcert gegeven in Chicago.

Het concert vond plaats binnen het kader van het Latino Music Festival. Op het programma stonden compo-

sities van diverse Curaçaose componisten, zoals Jan Gerard Palm (1831-1906), Jacobo Palm (1887-1982), Albert Palm (1903-1958), Edgar Palm (1905-1998) en Wim Statius Muller (1930). Naast werk van deze Curaçaose componisten speelde Worms ook werk van de Catalaan Federico Mompou

(1893-1987), de Braziliaan Francisco Mignone (1897-1986) en de Venezolaanse componiste Teresa Carreño (1853-1917). Worms trad maandagavond met een vergelijkbaar concertprogramma live op tijdens een lokale radio-uitzending in Chicago binnen het kader van het festival.

Op initiatief van de Palm Music Foundation is dit jaar de cd Danzas Caribeñas, Classical Salon Music from Curaçao, Cuba and Venezuela met Marcel Worms als uitvoerend pianist uitgegeven. Deze cd kreeg een uitstekende beoordeling van de Iberian & Latin American Music Society in de UK.

Vierde conferentie gerechtsambtenaren

Foto: Hof

Vlnr oud-rechter Wit (CCJ), rechters Carmelia, Saleh, De Kort en hofpresident Van der Poel.

WILLEMSTAD — De vierde tweejaarlijkse conferentie van de Caribbean Association of Judicial Officers (Cajo) vond afgelopen week op initiatief van het Caribbean Court of Justice (CCJ) plaats. Deelnemers waren rechters en rechterlijke ambtenaren uit diverse Caribische landen.

De conferentie vond dit jaar plaats in Montego Bay, Jamaica.

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie werd vertegenwoordigd door pre-

sident Evert Jan van der Poel, vicepresident Eunice Saleh en door rechters Sigmar Carmelia (Curaçao) en Maurits de Kort (St. Maarten). Zowel de president als

de rechters hebben een actieve bijdrage geleverd door als panelleden op te treden bij de verschillende sessies die werden gehouden. Ook Bob Wit, voormalig rechter bij het hof en thans lid van de CCJ, was aanwezig.

Bij de afsluiting werd aangekondigd dat de volgende conferentie in 2017 op Curaçao zal worden gehouden.

Kabinet-Gumbs wil parlement ontbinden

Premier Marcel Gumbs (3e l) geflankeerd door leden van de Raad van Ministers, vlnr: Rafael Boasman, Rita Bourne-Gumbs, Dennis Richardson, Martin Hassink en Claret Connor.

PHILIPSBURG — Een dag nadat het parlement een motie van wantrouwen tegen de regering heeft aangenomen, heeft de Raad van Ministers aangekondigd het parlement te willen ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te roepen op 8 december.

Premier Marcel Gumbs kondigde gisteren tijdens een persconferentie aan dat, na juridisch advies, de ministerraad heeft besloten om Artikel 59 van de Staatsregeling toe te passen, om het parlement te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Een landsbesluit hierover werd ingediend bij gouverneur Eugene Holiday, met het verzoek dit te tekenen. Gumbs stelde dat de ministerraad in afwachting is van de reactie van de gouverneur.

Het landsbesluit beveelt aan om verkiezingen te houden op 8 december en het nieuwe parlement op 30 december te installeren. Gumbs was op de terugweg van zijn bezoek aan de Verenigde Naties in New York, toen hij hoorde dat zijn kabinet was gevallen. Vijf oppositieleden en drie coalitieleden namen een motie van wantrouwen aan. Inmiddels heeft die nieuwe meerderheid in het parlement bij de gouverneur een regeerakkoord inge-

diend waarin de portefeuilles zijn verdeeld. De ministerraad kwam daarop gisteren in een buitengewone vergadering bijeen en won juridisch en constitutioneel advies in. Gumbs stelt dat hij en zijn ministers geschokt waren door het nieuws en dat zij geloven dat nieuwe verkiezingen nodig zijn, aangezien het land lijdt onder de effecten van steeds kort-zittende regeringen in de afgelopen vijf jaar.

Lachertje
Gumbs wilde niet ingaan op de motie van het parlement, maar stelde dat in de acht maanden dat het kabinet zat, sinds 19 december 2014, het

voornamelijk bezig was geweest met 'brandjes blussen die we niet hebben aangestoken en rommel opruimen die we niet hebben gemaakt'. De steeds maar vallende regeringen in St. Maarten hebben van dit land 'een lachertje' gemaakt in de rest van de wereld, stelde Gumbs. Er werden hem vragen gesteld over de stabiliteit van St. Maarten bij vele overzeese forums die hij had bijgewoond, inclusief onlangs de VN in New York. "Ik was bij de VN toen de vraag opkwam – Zal St. Maarten een stabiele regering houden? – en terwijl ik op 10.000 meter hoogte in het vliegtuig zat, viel de regering", aldus Gumbs.

WEB: Leg geen verbinding tussen septic tank en drinkwatervoorziening

KRALENDIJK — Een 'kruisverbinding' bleek de oorzaak van de verontreiniging van de drinkwatervoorziening in Belnem-Zuid, in februari van dit jaar. Een dergelijke kruisverbinding (cross connection) tussen de septic tank en de drinkwaterinstallatie van de woning, is niet alleen gevaarlijk, maar ook verboden, zo waarschuwt het Water- en Elektriciteitsbedrijf Bonaire (WEB).

Het lijkt handig om water uit de septic tank te gebruiken voor de tuin. Maar de septic tank bevat ongezuiverd rioolwater en kan besmetting van het drinkwater veroorzaken. Niet alleen in de eigen drinkwaterinstallatie, ook in het waterleidingnet. Die verontreiniging van het net wordt veroorzaakt via

een zogeheten 'backflow': als twee vaten via een kruisverbinding met elkaar zijn verbonden zal de vloeistof in beide vaten altijd even hoog gaan staan. Daalt het peil (ofwel: de druk) in het ene vat – de septic tank – dan zal er water overvloeien uit het andere vat, de drinkwaterinstallatie. Dat proces kan evengoed de

andere kant op gebeuren. Want drukverschillen treden ook op bij bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden, afsluitingen, of als er ergens onverwacht veel water nodig is, bijvoorbeeld bij bluswerkzaamheden.

Dat maakt elke verbinding tussen septic tank en drinkwaterinstallatie een risico voor de volksgezondheid. WEB controleert steekproefsgewijs op cross connections. Overtreders worden afgesloten en krijgen een boete; de reinigingskosten en eventuele reparatieschadekosten wordt op de overtreders verhaald.

Plasterk betreurt val kabinet-Gumbs

DEN HAAG — De Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Ronald Plasterk, zei gisteren dat hij het ontslag van de regering-Gumbs van St. Maarten betreurt.

Hij drong er bij de nieuwe regering op aan om te werken in het algemeen belang. Zonder betrokken te willen raken bij de lokale partijpolitiek, zei Plasterk dat hij het ontslag van het kabinet-Gumbs om twee redenen betreurt: de goede samenwerking die hij met Gumbs had en het feit dat teveel re-

geringswisselingen niet goed zijn voor een land. "De basis voor samenwerking met premier Gumbs was goed. Hij was in staat om een vuist te maken voor St. Maarten. Ik had een zeer boze minister-president aan de lijn na het bezoek van de Nederlandse politiechef Gerard Bouman aan St. Maar-

ten", verklaarde Plasterk gisteren. "Ten tweede zijn frequente regeringswisselingen niet goed voor een land. Er wordt veel geïnvesteerd in relaties, in de uitwisseling van kennis, je leert elkaar te waarderen. Een voorbeeld hiervan is de bijeenkomst bij de Verenigde Naties deze week, waar vier premiers samenkwamen met de koning. Het is niet goed voor de continuïteit als er bij iedere volgende gelegenheid steeds nieuwe gezichten opduiken."

Referendum Bonaire waarschijnlijk op 18 december

KRALENDIJK — Bonaire kan zich op 18 december uitspreken over de huidige staatkundige structuur. De Eilandsverordening voor het referendum stond donderdag op de agenda van de Eilandsraad. Het definitieve besluit wordt komende dinsdag genomen.

In het referendum wordt aan de bevolking van Bonaire de vraag voorgelegd of men eens is met de wijze waarop invulling is gegeven aan de directe band met Nederland. Daarop kan met ja of nee geantwoord worden. Kiest meer dan de helft van de stemgerechtigden voor 'nee', dan kan door de Eilandsraad besloten worden een volgend referendum uit te schrijven. Daarbij zullen dan 'nader te bepalen opties, met inachtneming van het bepaalde in resolutie 1541 van de Verenigde Naties, aan de bevolking van Bonaire voorgelegd worden'.

Nederlanders die op de dag dat de Eilandsverordening referendum in werking treedt, ingezetene zijn van het Openbaar Lichaam Bonaire, en op de dag van de verkiezing 18 jaar of ouder zijn, mogen op 18 december naar de stembus. Ook personen die meer dan vijf jaar aaneengesloten op het eiland wonen, mogen stemmen.

Bij hun aantreden besloot de rood-groene coalitie van PDB en UPB om nog dit jaar

Foto: OLB

Gedeputeerde Clark Abraham tijdens de Eilandsraadsvergadering.

een referendum uit te schrijven. De verantwoordelijke gedeputeerde Clark Abraham (PDB) vindt 'dat de bevolking de kans moet krijgen om zich uit te spreken over de toekomst'.

Er rest nog tweeënhalve maand voor het referendum plaatsvindt. Daarom kwamen er vragen, van onder meer de UPB, of die tijd voldoende is om de bevolking

van adequate informatie te voorzien. De MPB vond dat de vraagstelling van het referendum concreter moest. "Waarom wordt niet gevraagd 'bent u het ermee eens dat Bonaire nu de status van Openbaar Lichaam heeft?'" Dat in de Eilandsverordening geen bepaling is opgenomen over het opkomstpercentage, baart de oppositiepartij eveneens zorgen.

Paspoorten BES iets goedkoper

KRALENDIJK — Per 1 januari volgend jaar worden de paspoorten en identiteitskaarten voor volwassenen 2,67 euro goedkoper.

Met ingang van 2016 mogen gemeenten hier maximaal 64,44 euro en 50,40 euro voor vragen. Dat heeft de Rijksministerraad besloten op voorstel van minister Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De prijs voor paspoorten en identiteitskaarten

voor minderjarigen blijft hetzelfde. Jongeren op Bonaire, St. Eustatius en Saba (de openbare lichamen van het Koninkrijk der Nederlanden) betalen ruim twee dollar minder volgend jaar, en volwassenen in Caribisch Nederland 8 dollar minder. Vorig jaar zijn al paspoorten en identiteitskaarten ingevoerd die voor volwassenen twee keer zo lang geldig zijn: tien jaar in plaats van vijf jaar. Het overzicht van de tarieven voor 2016 wordt gepubliceerd op de website van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens, www.rvig.nl.

Regattawandeling

KRALENDIJK — Tijdens de komende Regatta-week wordt voor de 31e keer ook de traditionele 'Kareda di Regata' gehouden. Deze wandeling wordt georganiseerd door Comcabon.

De wandeltocht vertrekt op woensdag 7 oktober aan het eind van de middag van het stadion in Playa. De route loopt vervolgens door het centrum richting de Boulevard Gobernador Debrot om via de waterkant te eindigen bij Karel's Beach Bar. Er kunnen afstanden van 2, 4 en 5 kilometer gelopen worden. Inschrijven is mogelijk op maandag 5 en dinsdag 6 oktober, tussen 17.00 en 19.00 uur bij restaurant Zeezicht. Aan de inschrijving zijn geen kosten verbonden. Meer informatie bij Comcabon: telefoon 796-8629, e-mail richard_pietersz@hotmail.com

Illegale immigrant bij vluchtpoging mishandeld

PHILIPSBURG — Een illegale immigrant werd naar verluidt gisteravond zwaar mishandeld door immigratieambtenaren op St. Maarten, die hem oppakten tijdens zijn vlucht na een inval in de buurt van het Tropicana Casino. Hij werd in het St. Maarten Medical Center opgenomen vanwege de verwondingen die hij had opgelopen.

Volgens ooggetuigen sprong de man tijdens zijn vlucht

in de Simpson Bay Lagoon, verstopte hij zich in de struiken en vervolgens op het dak van het Tropicana Casino. Toen het immigratiepersoneel hem uiteindelijk te pakken had werd hij blijkbaar zo zwaar mishandeld dat de brandweer moest worden ingeschakeld. Ambulancepersoneel verzorgde de man op het dak, waarna hij met behulp van een brancard en een brandweerwagen naar beneden werd gebracht. Over de precieze aard van zijn verwondingen kon nog niets worden gemeld.

Overeenkomst Academy Hotel met Feffik

Foto: Edel Simbo

De ondertekening van de MoU door de voorzitter van de Stichting Academy Hotel Curaçao, Paul Kok, en Feffik-directeur Ludwig Alberto.

WILLEMSTAD — Om een duurzame samenwerking met verschillende opleidingsinstituten te garanderen, heeft de directie van het Academy Hotel Curaçao (AHC) dinsdagmiddag in het stagehotel een Memorandum of Understanding (MoU) ondertekend met het instituut voor vak- en beroepsopleiding Feffik.

"Wij menen dat de ondertekening van de MoU de toeristische sector en de vorming van jongeren binnen deze sector, ten goede zal komen", aldus het hotel. De MoU werd door de voorzitter van de Stichting Academy Hotel Curaçao, Paul Kok en Feffik-directeur Ludwig Alberto ondertekend. Met de samenwerking beogen Feffik en AHC een krachtenbundeling waarbij de organisaties leerlingen en studenten

praktijkervaring bieden binnen verschillende ambachtelijke toerisme-gerelateerde beroepen. Zo zijn er ook Feffik-leerlingen verwelkomd bij de onderhoudsafdeling van het stagehotel. Het hotel biedt de mogelijkheid aan studenten van alle niveaus – van AGO tot een universitaire studie – om stage te lopen en zodoende praktijkervaring op te doen onder begeleiding van een professionele staf. In het sta-

ghotel dragen de studenten binnen het praktijkgedeelte ook de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering en het management van AHC dat over een restaurant en veertig kamers beschikt. "Gezien het feit dat het hotel volledig operationeel is, is het dan ook van groot belang dat er een constante toestroom van stagiairs is, om de continuïteit te kunnen waarborgen. Voornamelijk in de vakantieperiode, als de meeste scholen gesloten zijn, is er sprake van een kleiner aanbod aan lokale stagiairs. Vandaar dat wij ook verheugd zijn over de deelname van Feffik-leerlingen", aldus het stagehotel.

Smoc:

‘Dicht bij Isla wonen geeft hoger vanadiumgehalte in urine’

WILLEMSTAD — De Stichting Schoon Milieu Op Curaçao (Smoc) haalt een recent wetenschappelijk onderzoek in Taiwan aan, waarin volgens hen is vastgesteld dat er een relatie bestaat tussen het vanadiumgehalte in de urine van bewoners en de afstand van hun huis ten opzichte van een petrochemisch complex. "Wonen dicht bij het Isla-terrein geeft een hoger vanadiumgehalte in je urine", concludeert Smoc daaruit.

De stichting licht toe dat het 'alweer acht jaar geleden is dat TNO omvangrijk rapporteerde over de impact van de petrochemische activiteiten op Curaçao'. "TNO sloeg toen alarm over het vanadiumgehalte in de lucht en rapporteerde toen, op basis van metingen, een vanadiumgehalte van 51 nanogram per

kubieke meter. Een dergelijk gehalte is ongeveer een factor 5 hoger dan nu naar voren komt in een wetenschappelijke studie die in Taiwan is gedaan, onder de naam "The distance-to-source trend in vanadium and arsenic exposures for residents living near a petrochemical complex", al-

dus Smoc, die stelt dat deze studie dit jaar in de 'Journal of Exposure Science and Environmental Epidemiology' werd gepubliceerd. Het betreft volgens de milieustichting een 'case-studie' met betrekking tot een raffinaderij die in Taiwan gevestigd is. "Deze onderzoekers hebben als eersten een relatie tussen het vanadiumgehalte in de urine van bewoners en de afstand van hun huis ten opzichte van een petrochemisch complex wetenschappelijk vastgesteld." De onderzoekers stellen dat er sprake is van een 'distan-

ce-to-source gradient in V (vanadium) and as exposure exists for residents living near a petrochemical complex'. "Deze conclusie is conform onze verwachting en waar Smoc al jaren voor heeft gewaarschuwd. Des te dichters mensen, benedenwinds, bij het Isla-terrein wonen, des te hoger het gehalte aan vanadium in het menselijk lichaam is. Dit met alle gezondheidsgevaar van dien, zoals een verhoogde kans op kanker en groeifwijkingen. Zoals bekend is de groene aanslag op huizen onder de rook van de Isla ook rijk aan vanadium", aldus Smoc.

Mogelijk Nederlander met cholera op Kos

ATHENE — Op het Griekse eiland Kos is een Nederlander mogelijk besmet met cholera. Het gaat om een 79-jarige toerist. Volgens het Griekse centrum voor ziektecontrole en -preventie is de man van het eiland overgebracht naar een ziekenhuis in Athene, waar hij wordt onderzocht en behandeld.

De man vertoont symptomen van de ziekte, zoals zware diarree en hoge koorts. De diagnose is echter nog niet officieel bevestigd. Cholera komt in Griekenland weinig voor. De laatste twee gevallen dateren van 1993 en 1986, zo meldt de Wereldgezondheidsorganisatie WHO. De gezondheidsdienst in Athene spoort toeristen aan om voorzorgsmaatregelen te nemen. Die hebben ter plaatse vooral te maken met persoonlijke hygiëne en voorzichtig zijn met voedsel en water. Cholera wordt namelijk vooral doorgegeven via eten en drinken. Wordt de ziekte niet behandeld, dan kan die zelfs leiden tot overlijden door uitdroging en nierproblemen.

Kos is zowel een toeristenoord als een plek waar duizenden vluchtelingen aankomen uit Afghanistan, Syrië en Irak. In dat laatste land brak vorige maand nog een cholera-epidemie uit. De Iraakse autoriteiten registreerden in september 121 gevallen van de ziekte. Athene vreest dat de ziekte via vluchtelingen is doorgegeven.

Er bestaan twee vaccinaties tegen cholera die zijn goedgekeurd door de WHO.

208.000 vluchtelingen via Lesbos naar EU

LESBOS — Ongeveer 208.000 vluchtelingen zijn dit jaar via het Griekse eiland Lesbos de Europese Unie binnengekomen. Dat heeft de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR) vandaag bekendgemaakt. Zo'n 44.000 vluchtelingen zijn via het eiland Kos gereisd. Bij elkaar kwamen ongeveer 390.000 mensen via de Egeïsche Zee naar Europa.

Volgens de UNHCR zijn 70 procent van de mensen die de Griekse route namen uit Syrië gevlucht, anderen komen uit onder meer Afghanistan en Pakistan. Naar Italië zijn 131.000 mensen gevlucht. Van hen komt 26 procent uit Eritrea, 13 procent uit Nigeria en 8 procent uit Somalië.

UNHCR meldde gisteren dat dit jaar en komend jaar naar schatting 1,4 miljoen vluchtelingen over de Middellandse Zee naar Europa trekken.

Reconstructie deel ramptoestel MH17 getoond

DEN HAAG — De reconstructie van een deel van het ramptoestel van vlucht MH17 zal op 13 oktober te zien zijn tijdens de presentatie van de onderzoeksrapporten van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid. De rapporten van de OVV gaan over de toedracht van de ramp en komen na vijftien maanden van onderzoek.

De reconstructie van de voorzijde van de Boeing 777 van Malaysia Airlines is gemaakt op vliegbasis Gilze-Rijen. Een deel van de cockpit en de business class is gereconstrueerd met wrakstukken die zijn geborgen op de ramplek in Oost-Oekraïne. Daar vloog het toestel met 298 inzittenden – onder wie 196 Nederlanders – over oorlogsgebied, toen het vrijwel zeker werd getroffen door een raket. De rapporten gaan over vier onderwerpen. Behalve naar de oorzaak van de crash hebben de onderzoekers ook gekeken naar de vraag waarom er nog passagiersvliegtuigen over het oorlogsgebied vlo-

Kille blikken bij ontmoeting Hollande-Poetin

Foto: APF / Stéphane de Sakutin

PARIJS — De Franse president François Hollande en zijn Russische ambtgenoot Vladimir Poetin hebben vandaag in Parijs een gesprek gevoerd over Syrië. In het gesprek 'probeerden ze de verschillen van inzicht over de politieke overgangperiode te overbruggen', zei een woordvoerder van Hollande. Het is niet duidelijk of de twee daar in het vijf kwartier durende gesprek in zijn geslaagd. Tijdens een fotomoment in de tuin van het Elysée keken ze beiden ernstig, terwijl ze elkaar gespannen de hand schudden. Hollande en Poetin bespraken de voorwaarden die Frankrijk stelt aan samenwerking met Rusland in Syrië. Frankrijk wil dat alleen Islamitische Staat en al-Qaeda worden aangevallen, dat de veiligheid van burgers niet in het geding komt en dat een overgangperiode uiteindelijk leidt tot het vertrek van de Syrische president Bashar al-Assad.

Fundacion pa Hende Muhe den Dificultad

Bel: 583 5400 – Primavera 1-B
Ma –Vr 8 am – 5 pm

STOP

Huiselijk geweld!

Proef met geluidsscherm van levend bamboe

Foto: Shutterstock

Bamboe groeit snel, maar de zes meter brede strook heeft bijna twee jaar nodig om de gewenste hoogte te bereiken. De proefstrook is 150 meter lang. Bamboe absorbeert geluid; een geluidswal weerkaatst het.

LANGEDIJK — Langs de Schagerweg in de Noord-Hollandse gemeente Langedijk groeit sinds vandaag een geluidsscherm van levend bamboe. De zes meter brede bamboestrook is aangeplant over een lengte van 150 meter. Het is voor het eerst dat hiermee wordt proefgedraaid langs een openbare weg.

De initiatiefnemers zijn de regio Amsterdam en de provincie Noord-Holland, Rijkswaterstaat, de Stads-

meente Amsterdam. Ze willen de komende jaren na-

gaan of een bamboescherm een verantwoord, duurzaam en voordelig alternatief is voor reguliere geluidsschermen langs de snelwegen.

Het oorspronkelijke idee is vier jaar geleden gelanceerd door het ingenieursbureau van de gemeente

Amsterdam (IBA). Het levende plantenmateriaal absorbeert geluid, terwijl een gewoon scherm het vooral weerkaatst.

Het bamboe heeft zo'n anderhalf tot twee jaar nodig om de gewenste hoogte van 4 tot 5 meter te bereiken.

Transportvliegtuig VS gecrasht in Afghanistan

WASHINGTON — Een transportvliegtuig van het Amerikaanse leger is gisteren neergestort bij het vliegveld van Jalalabad in Oost-Afghanistan. Daarbij kwamen elf inzittenden om het leven, maakte het Amerikaanse leger in de afgelopen nacht bekend. De doden zijn zes militairen en vijf burgers die onder contract stonden van Defensie.

Het incident gebeurde rond middernacht lokale tijd. Volgens een functionaris van het Amerikaanse ministerie van Defensie gaat het om een C-130 Hercules, een groot

propellervliegtuig. Waardoor het vliegtuig is neergestort is nog niet duidelijk. Volgens het leger is het vliegtuig niet beschoten. Het leger spreekt van een 'ongeluk', maar wil nog geen details geven. Er wordt onderzoek gedaan. De Amerikanen sluiten niet uit dat er ook op de grond mensen zijn omgekomen.

Tijgermug komt voor rechter

DEN HAAG — Minister Edith Schippers van Volksgezondheid doet niet genoeg om te voorkomen dat de gevaarlijke tijgermug Nederland binnendringt, zegt het 'Platform Stop invasieve exoten'. De stichting stapte daarom naar de rechter. Milieu-jurist Wilfred Reinhold van het platform heeft dat vandaag aangekondigd. Hij kan nog niet zeggen wanneer de zaak dient.

De tijgermug kan ongeveer twintig ziektes verspreiden die gevaarlijk zijn voor mensen en dieren. Het gaat bij-

voorbeeld om dengue, gele koorts en hersenontsteking. Eitjes van de mug kunnen in gebruikte auto- en andere

banden en op sierbamboe zitten. Reinhold: "Elke geïmporteerde tijgermug vergroot de kans dat hij zich hier vestigt. Deze zomer is de tijgermug bij vijf bandenbedrijven gevonden. Dan wordt hij bestreden, maar het is de vraag of je elke tijgermug vindt. En het is de vraag of je er vervolgens in slaagt om alle tijgermuggen te bestrijden."

Duitsland viert 25 jaar eenheid

FRANKFURT AM MAIN — Duitsland staat de komende drie dagen stil bij 25 jaar eenheid. De centrale herdenking van de hereniging is in Frankfurt am Main, waar vanmiddag het startschot wordt gegeven voor een reeks festiviteiten.

Het hoogtepunt staat gepland voor zondag: een ceremonie in het bijzijn van bondskanselier Angela Merkel en bondspresident Joachim Gauck. Verschillende leiders van toen – George Bush senior, Michail Gorbatsjov en Helmut Kohl – waren ook uitgenodigd, maar hebben wegens ziekte of ouderdom afgezegd.

Niet iedereen is gecharmeerd van de feestelijkheden. Linkse actiegroepen

hebben demonstraties aangekondigd. De Bondsrepubliek Duitsland en de Duitse Democratische Republiek gingen op 3 oktober 1990 op in het herenigde Duitsland. De DDR werd in 1949 door de Sovjet-Unie opgericht als communistisch land. Het lag in de zone die na de Duitse capitulatie in 1945 door de Sovjets werd bestuurd.

‘Aanvallen Rusland veroorzaken escalatie’

ANKARA — De Russische bombardementen in Syrië veroorzaken een escalatie van het conflict. Dat zegt het Turkse ministerie van Buitenlandse Zaken vandaag in een verklaring die samen met de door de VS geleide coalitie is opgesteld.

Turkije zegt daarin 'diep bezorgd' te zijn over de gevolgen van de Russische acties in buurland Syrië. Die zullen 'meer extremisme en radicalisering' in de hand werken, aldus Ankara. Rusland is woensdag begon-

nen met luchtaanvallen op doelen in Syrië. Moskou zegt dat alleen stellingen van Islamitische Staat (IS) worden aangevallen maar waarnemers zeggen dat ook rebellen worden bestookt die tegen het bewind van president Bashar al-Assad strijden.

Het Turkse departement formuleerde de verklaring samen met de VS, Groot-Brittannië, Duitsland, Frankrijk en de Golfstaten. Rusland wordt opgeroepen direct te stoppen met de aanvallen op de rebellen en zich louter te richten op IS.

Elfjarige breekt maffianetwerk op

CATANZARO — De getuigenissen van een jongen van elf hebben in de Italiaanse regio Calabria in enkele dagen tijd geleid tot de arrestatie van circa vijftig mogelijke maffialeden.

De jongen is de zoon van een maffioso die in 2014 achter de tralies verdween. Hij verbrak de omerta, de roemruchte zwijgcodes van de maffia, op aandringen van zijn moeder. Die wilde dat hij het Openbaar Ministerie hielp nadat ze had ontdekt dat de vader de jongen had

gebruikt om drugs te vervoeren. "Ik zag in de garage altijd drugs. Een keer zag ik wiet en toen poederdrugs", zei de jongen volgens de Italiaanse krant *La Repubblica*. "Ik weet niet hoe het heet, het was wit. Het was van mijn vader. Dat weet ik, omdat zonder zijn bevel niets gebeurde."

De vader maakte onderdeel uit van de Ndrangheta Calabrian, een van de vier grote maffianetwerken. De jongen is in veiligheid gebracht en krijgt een nieuwe identiteit.

Euro

Positief

AMSTERDAM — Op de Amsterdamse aandelenbeurs was het aandeel Fagron vanochtend in trek bij beleggers na overnamenieuws rond het Belgische bedrijf. Het beurs-sentiment in Europa was op de laatste dag van de week over het algemeen positief.

Beleggers kijken uit naar het Amerikaanse banenrapport, dat later op de dag verschijnt. De banengroei in de Verenigde Staten vormt een belangrijke indicator voor het rentebeleid van de Amerikaanse centrale bank.

De AEX-index op Beursplein 5 noteerde in de vroege handel 1,5 procent hoger op 425,02 punten. De MidKap steeg 1,7 procent tot 627,61 punten. De beurzen in Frankfurt, Parijs en Londen wonen 1,2 tot 1,4 procent.

Fagron maakte een koerssprong van bijna 20 procent in de MidKap. De Belgische toeleverancier aan apotheken voert ‘verkennde gesprekken’ met verschillende partijen die interesse hebben getoond in een mogelijke acquisitie van het in Amsterdam genoteerde bedrijf. Tegelijkertijd waarschuwde Fagron dat de omzet en het resultaat dit jaar lager zullen uitvallen dan eerder werd voorspeld.

De euro was 1,987 gulden waard, tegen 1,993 gulden bij het Europese slot op donderdag. De prijs van een vat Amerikaanse olie steeg 2 procent tot 45,65 dollar. Brentolie werd 1,4 procent duurder en kostte 48,36 dollar per vat.

Tokio

Vlak

TOKIO — De aandelenbeurs in Tokio is vandaag vrijwel vlak geëindigd. Sterker dan verwachte Japanse consumptiebestedingen in augustus boden enige steun aan de handel. Beleggers deden het verder rustig aan na de sterke koersstijgingen een dag eerder en keken uit naar het Amerikaanse banenrapport, dat later op de dag verschijnt. De Nikkei sloot nagenoeg onveranderd op 17.725,13 punten. De Japanse hoofdfindex leed deze week een verlies van 0,9 procent.

De Japanse automakers Toyota en Nissan wonnen 1,5 procent na de melding van sterke autoverkopen in de Verenigde Staten in september. Bandenfabrikant Bridgestone kreeg er 3,3 procent bij. ABC Mart steeg 3,5 procent. Volgens zakenkrant Nikkei heeft de schoenenverkoper in de zes maanden tot en met augustus een recordwinst geboekt. De andere beursgraadmeters in het Verre Oosten lieten een gemengd beeld zien. De All Ordinaries in Sydney daalde 1,2 procent en in Seoul leverde de Kospi 0,5 procent in. In Hongkong, waar beleggers terugkeerden na een vrije dag, maakte de Hang Seng-index een inhaalslag met een winst van 2,7 procent.

Wall Street

Lager

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn vandaag met verlies geopend. Tegenvallende berichten over de banengroei in de Verenigde Staten drukten het sentiment. De teleurstellende cijfers kunnen de Federal Reserve, het stelsel van Amerikaanse centrale banken, er mogelijk toe bewegen voorlopig nog af te zien van een renteverhoging.

Kort na de openingenbel stond de Dow-Jonesindex 1,3 procent lager op 16.065 punten. De S&P 500 verloor 1,2 procent tot 1901 punten en de Nasdaq ging 1,4 procent omlaag tot 4563 punten.

Volgens het ministerie van Arbeid kwamen er in september 142.000 banen bij in de VS, exclusief de landbouwsector. Economen rekenden in doorsnee op een toename met 201.000 arbeidsplaatsen. Verder werd de banengroei in augustus scherp neerwaarts bijgesteld, tot 136.000 van een eerder gemaakte 173.000. Ook in juli groeide de werkgelegenheid minder sterk dan eerder gedacht.

Ook Franse justitie onderzoekt Volkswagen

PARIJS — Justitie in Parijs is met een vooronderzoek begonnen naar mogelijke ‘zwarte misleiding’ door Volkswagen. Dat heeft het parket in de Franse hoofdstad vandaag bekendgemaakt. De Duitse autofabrikant heeft gesjoemeld met de uitstootwaarden van dieselauto's en ligt daarom ook in eigen land en in de Verenigde Staten onder de loop bij justitie.

Volkswagen heeft aangekondigd dat wegens het dieselschandaal 11 miljoen auto's terug moeten naar de garage voor nieuwe software. Daarvan zijn er 946.000 in Frankrijk verkocht. De Franse overheid is deze week begonnen met een steekproef om te onderzoeken of bij meer voertui-

gen de uitstoot van schadelijke stoffen in de praktijk hoger is dan in laboratoriumtests. De Amerikaanse milieudienst EPA, die de zaak vorige maand aan het rollen bracht, onderzoekt eveneens of ook andere autobouwers geprobeerd hebben te sjoemelen bij emissietests.

Volgens documenten die zakenkrant *Financial Times* heeft ingezien, gaat het om in totaal 28 dieselmodellen van BMW, Chrysler, General Motors, Land Rover en Mercedes-Benz.

De EPA gebruikt daarvoor onder meer auto's van verhuurbedrijven. Ook probeert het federale milieugagentschap eigenaren ertoe te bewegen hun wagen vrijwillig uit te lenen, door een vervangende auto aan te bieden of gratis wasbeurten. De vijver om uit te vissen is beperkt, want in de

VS rijden naar verhouding veel minder diesels rond dan in Europa.

Volkswagen kan alleen al in de VS een boete van omgerekend zo'n 16 miljard euro krijgen. De mogelijke financiële gevolgen van strafrechtelijke procedures elders zijn nog onduidelijk. Daarnaast hangen het bedrijf in verschillende landen schadeclaims boven het hoofd, van automobilisten en beleggers die door de recente koersval op de beurs veel geld hebben verloren. Het bedrijf heeft tot dusver 6,5 miljard euro opzij gezet.

‘Air France zet mes in vloot’

Foto: Shutterstock

Air France ziet zich gedwongen om komend jaar veertien vliegtuigen uit zijn vloot te halen, zodat de loonkosten omlaag kunnen.

PARIJS — Air France haalt in het voorjaar van 2016 vijf vliegtuigen uit zijn vloot en in het najaar nog eens negen, omdat het niet is gelukt een akkoord te sluiten met piloten over versoberde arbeidsvoorwaarden. Dat meldde de Franse krant *La Tribune* vandaag, zonder aan te geven waar de informatie vandaan komt.

De topman van het Franse zusterbedrijf van KLM, Frédéric Gagey, waarschuwde eerder al dat langeafstandsroutes zouden worden geschrapt als er geen akkoord kwam over lagere loonkosten. Gisteren maakte moederconcern Air France-KLM

bekend dat toestemming is gegeven voor een alternatief herstructureringsplan bij Air France. De vakbonden vrezen dat tot wel 8000 banen verloren kunnen gaan.

Topman Alexandre de Juniac van Air France-KLM zei

vandaag tegen de Franse radio dat gedwongen ontslagen niet zijn uit te sluiten. Wel heeft hij liever dat mensen via natuurlijk verloop of een vrijwillige vertrekregeling het bedrijf verlaten. Aantal-nomde hij niet. “Details deel ik eerst met mijn personeel”, zei hij.

Woensdag verliep een deadline voor het bereiken van een akkoord tussen Air France en het personeel over de arbeidsvoorwaarden. Het

nieuwe herstructureringsplan zal op 5 oktober worden voorgelegd aan de vakbonden. De Franse overheid heeft al haar zorgen uitgesproken over de gang van zaken bij het luchtvaartbedrijf. Overigens heeft De Juniac de deur voor nieuwe onderhandelingen niet definitief gesloten. Maar het besluit om in te grijpen in de zomerdienstregeling van volgend jaar, die loopt van eind maart tot eind oktober, is volgens de topman onomkeerbaar.

Uitgaven Nederlandse overheden online

AMSTERDAM — De financiële rapportages van alle Nederlandse lokale en regionale overheden zijn vanaf vandaag op internet terug te vinden. De stichting Open State Foundation heeft op de website Openstating.nl meer dan 15.000 rapportages openbaar gemaakt. Zo is het voor iedereen mogelijk om onder meer begrotingen en uitgaven te zien en vergelijkingen van gemeenten, provincies en waterschappen.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) krijgt de gegevens normaal gesproken van de overheden binnen. Open State Foundation begon in 2014 de

gegevens bij overheden op te vragen om ze openbaar te maken. Meer dan tweehonderd overheden reageerden positief, waarna het CBS zelf de gegevens besloot door

te sturen. Directeur Arjan El Fassed van Open State Foundation noemt het een ‘belangrijke mijlpaal’ dat de gegevens nu door iedereen kunnen worden ingezien. Daardoor kunnen volksvertegenwoordigers, journalisten en inwoners controleren waar belastinggeld aan wordt uitgegeven, aldus El Fassed. De stichting pleit voor meer financiële transparantie van overheden. Volgens de stichting is het

nu voor het eerst dat er ook gemeenschappelijke regelingen beschikbaar zijn. Dat zijn samenwerkingsverbanden tussen overheden, onder meer op het gebied van veiligheid, afval en milieu.

De digitale databank gaat terug tot 2010. Open State Foundation werkt samen met onder meer de provincie en de gemeente Groningen aan financiële detailrapportages.

VS krijgen schuldenplafond weer in vizier

WASHINGTON — De Amerikaanse overheid kan vanaf begin november haar rekeningen niet meer betalen als het Congres niet voor die tijd besluit om het schuldenplafond te verhogen. Daarvoor heeft de Amerikaanse minister van Financiën Jack Lew gewaarschuwd in een brief aan de politiek leider van de Republikeinen.

Volgens Lew wordt het huidige schuldplafond waarschijnlijk rond 5 november bereikt. Zonder aanpassing kan de overheid dan geen geld meer lenen, waardoor de bodem van de schatkist snel in zicht zou komen.

Dat moment komt zelfs sneller dan eerder gedacht, blijkt uit de waarschuwing van Lew. Bij vorige schattingen werd er nog op gerekend dat de overheid het in ieder geval tot begin december zou kunnen uitzingen. Volgens Lew blijft er rond 5 november echter nog maar circa 30 miljard dollar over in de overheidskas. De verplichtingen lopen op sommige dagen rond die tijd echter op tot zeker het dubbele van dat bedrag. Het schuldplafond is momenteel vastgesteld op 18,1 biljoen dollar (circa

Foto: Shutterstock

De Verenigde Staten kennen momenteel een schuldenlast van ruim 18 biljoen dollar. Dat is per belastingbetaler ongeveer 150.000 dollar.

16.200 miljard euro). Door middel van noodwetgeving wordt sinds maart dit jaar voorkomen dat dit bedrag al wordt overschreden. Die mogelijkheden lopen in de komende weken echter af. Eerder deze week is wel een noodmaatregel aangenomen die ervoor zorgt dat Amerikaanse overheidsdiensten voorlopig normaal kunnen blijven draaien.

De afgelopen jaren liepen de politieke spanningen rond de noodzakelijke verhoging van het schuldenplafond herhaaldelijk hoog op. Delen van de overheid moesten daarbij een tijd worden gesloten omdat er geen middelen waren om ze draaiende te houden, en de Verenigde Staten dreigden te boek te gaan staan als wanbetaler.

‘UPS zet druk op Brussel in zaak TNT’

BRUSSEL — Het Amerikaanse koeriersbedrijf UPS voert een stevige lobby in Brussel om bezwaren op te werpen tegen de overname van het Nederlandse TNT door FedEx. Dat stelde persbureau Bloomberg vandaag op basis van ingewijden.

UPS werd in 2013 zelf door de Europese Commissie gedwarsboemd bij zijn poging om branchegenoot TNT over te nemen, omdat er te weinig concurrentie over zou blijven op de Europese markt voor express-bezorgingen. De commissie onderzoekt momenteel of de beoogde overname door FedEx minder schadelijk is voor de concurrentie. Daarbij wordt, zoals gebruikelijk, ook gevraagd naar de mening van

concurrenten. Ingewijden stelden eerder deze week al dat Brussel mogelijk deze maand met een lijst van bezwaren tegen de overname komt. Die hoeven niet te leiden tot een verbod, maar er kunnen wel flinke voorwaarden aan de transactie worden gesteld. Er loopt nog een beroep van UPS tegen de Brusselse blokkade van zijn overnamepoging. Volgens experts kan die zaak de positie van UPS versterken, aangezien de commissie zou willen waken voor coulancten opzichte van FedEx, terwijl er nog wordt gesteggeld over de strenge opstelling tegen UPS. Strenge voorwaarden aan de deal van FedEx en TNT kunnen ervoor zorgen dat er voor UPS interessante bedrijfsonderdelen op de markt komen.

Nederland: Ondernemingszin aan de winnende hand

Foto: Shutterstock

Nederland kent steeds meer ondernemers, waarvan het merendeel geen personeel heeft.

UTRECHT — Het aantal startende ondernemingen is in de eerste negen maanden van dit jaar licht gestegen. Minder bedrijven stopten ermee en het aantal faillissementen nam aanzienlijk af. Dat blijkt uit gegevens van de Kamer van Koophandel (KvK).

In totaal registreerde de KvK 140.000 ‘beginners’, een stijging van 1 procent ten opzichte van dezelfde periode in 2014. Het merendeel betreft zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers): 90.000 zzp'ers begonnen een onderneming, 3 procent meer dan een jaar geleden. Bij het mkb nam de groei af. Bijna 15.000 nieuwe midden- en kleinbedrijven schreef de KvK in, 4 procent minder.

Bij 74.000 bedrijven ging, zonder dat er sprake was van een bankroet, de stekker eruit. Dat is 2 procent minder dan een jaar geleden. Vooral in de bouw en bij financiële instellingen daalde het aantal stoppers relatief het hardst, met respectievelijk 13 en 18 procent.

Het aantal faillissementen kwam in de eerste negen maanden uit op 3800, een daling met 22 procent. Het aantal faillietverklaringen bij zzp'ers nam af met 15 procent en bij het mkb met 25 procent.

In het Handelsregister van de KvK staan nu 1.766.431 bedrijven ingeschreven. Dat zijn er 4 procent meer dan eind september 2014. Het merendeel (919.779 ondernemingen) is zzp'er.

NEW YORK			AMSTERDAM		
	2-Oct			2-Oct	
DOW JONES	16167,28	-0,64%	AEX	422,58	0,90%
S&P 500 INDEX	1910,83	-0,68%	ARCELORMITTAL	4,78	6,58%
NASDAQ	4802,03	-0,54%	AEGON NV	5,10	1,41%
AMAZON.COM INC	517,66	-0,59%	AHOLD NV	17,63	1,70%
APPLE INC	108,85	-0,67%	AKZO NOBEL	57,30	1,45%
BANQU INC-SP ADR	143,65	-0,45%	ASML HOLDING NV	72,26	1,34%
BERKSHIRE HATH-B	128,24	-1,25%	DSM (KONIN)	42,35	0,47%
CITIGROUP INC	48,53	-2,74%	HAL TRUST	156,99	0,16%
COCA-COLA CO	39,86	0,14%	HEINEKEN NV	72,74	1,21%
WALT DISNEY CO	101,18	-1,45%	ING GROEP NV	12,68	-0,28%
3D SYSTEMS CORP	10,89	-0,55%	KPN (KONIN) NV	3,21	0,38%
EBAY INC	24,85	-0,26%	KONINKLIJKE PHIL	21,23	0,66%
FACENOR INC-A	90,76	-0,21%	RANDSTAD HOLDING	52,86	-0,53%
GENERAL ELECTRIC	25,02	-0,69%	RELX NV	14,55	0,66%
GOOGLE INC-A	637,74	-0,66%	ROYAL DUTCH SH-A	21,87	1,20%
HEWLETT-PACKARD	25,46	0,43%	TOMTOM	9,22	0,92%
HOME DEPOT INC	115,78	-1,07%	TOTAL SA	41,25	2,17%
INTEL CORP	29,83	-0,57%	UNILEVER NV-CVA	36,09	0,75%
JOHNSON&JOHNSON	92,79	-0,41%	W.P. STEWART HOL	318,27	1,64%
LINKEDIN CORP-A	185,45	-2,04%	SCOTIABANK FUNDS	1-0ct	
MICROSOFT CORP	44,31	-0,61%	IMCNET MARKET	13,0680	0,00%
PROCTER & GAMBLE	71,66	-0,40%	US DOLLAR BOND	2,6381	0,08%
ROYAL DUTCH-ADR	49,26	2,24%	GLOBAL GROWTH	2,2492	-0,18%
STARBUCKS CORP	57,30	-0,31%	US GROWTH	11,6696	0,09%
TWITTER INC	25,91	4,98%	CANADIAN GROWTH	2,4840	1,09%
WAL-MART STORES	63,74	-0,82%	FUNDS	1-0ct	
WHOLE FOODS MKT	32,14	2,82%	BGF CONT EUR FLEX	22,11	-0,27%
EXCHANGE TRADED FND	2-0ct		BGF EMKT BOND	15,15	0,13%
ALERIAN MLP - AMLP	13,15	0,8%	BGF FIX INC GBL CPL	13,13	0,00%
ISH GBL HY BD - GHYG	46,39	-0,73%	BGF GBL ALLOCATION	47,84	0,53%
ISH IBOXX HY BD - HYG	81,99	-0,45%	BGF USD CORE BOND	16,86	0,06%
ISH SELECT DIV - DIVY	72,01	-0,39%	BGF USD HI YIELD BND	27,31	0,33%
ISH MSCI EMKT - EEM	33,27	0,94%	TEMPLETON GBL BND	22,22	-0,04%
ISH MSCI PAC - EPP	36,90	0,03%	TEMPLETON ASIAN SM	38,79	0,88%
ISH RUSSELL - IWV	113,42	-0,65%	CURRENCIES	2-0ct	
ISH S&P 500 - SPY	107,67	0,59%	YENUSD	119,3600	-0,33%
ISH EUROPE - IEV	40,14	0,83%	EURUSD	1,1269	0,65%
POWERSH-QQQ	101,66	-0,55%	CANUSD	1,3210	-0,42%
POWERSHARES DB C	14,99	-0,40%	GBPUUSD	1,5219	0,46%
SPDR S&P INT DIV-DWV	34,31	0,85%	COMMODITIES	2-0ct	
SPDR S&P MID 400	246,61	-0,70%	OIL WTI	44,25	-1,10%
SPDR S&P 600 SMA	96,37	-1,12%	GOLD	1199,08	2,29%
VANGUARD REIT - VNO	75,32	-0,78%	SILVER	15,2225	4,67%
WSDOTR JAP H EQ-JDQ	48,76	-0,27%	WHEAT	518,2500	1,07%

Source Bloomberg

A Standard Of Excellence Since 1916

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) 2/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mc-bank.com, website: www.mc-bank.com/pbis

Mensen

Rokende kinderen op Zwitsers festival

Foto: Shutterstock

In het Zwitserse Appenzell is op 6 oktober een veemarkt. Het opvallende aan die dag is dat kinderen achterover mogen leunen en vrijuit sigaretten en sigaren kunnen roken. Gezondheidsorganisaties zijn erg bezorgd over deze traditie. “Het klopt dat kinderen het recht hebben om te roken tijdens de veemarkt”, zegt Rosalia Keller, woordvoerder van Appenzell Toerisme tegen de krant *20 Minutes*.

“Dat is altijd al zo geweest. Sigaretten worden steeds vaker en op meerdere plekken verbannen, maar hier mogen zelfs kinderen er een opsteken.” Mathias Cajochen van de plaatselijke gezondheidsorganisatie vindt het maar niks. “Deze traditie wordt hier door de meeste mensen geaccepteerd. Maar wij kunnen hier echt niet achter staan.” De nationale longorganisatie Lungenliga is nog

wat harder in zijn oordeel. “Roken is slecht voor de gezondheid en al helemaal voor kinderen. Hun lichaam is nog bezig te volgroeien. Er is zelfs een risico dat hun longen zich niet volledig zullen ontwikkelen”, aldus een woordvoerder. De verwachting is dat menig ouder die adviezen zal negeren, want het is nu eenmaal een traditie in Appenzell.

Yankees-fan toch niet slapend rijk

Even dacht New York Yankees-fan Andrew Rector 10 miljoen dollar in de pocket te hebben, maar de rechter heeft daar een stokje voor gestoken. Rector viel in april in slaap tijdens een wedstrijd van de honkbalploeg en bij tv-zender *ESPN* werd dat uitgebreid in beeld gebracht. Volgens Rector is zijn goede naam naar de knoppen, de rechter denkt echter van niet. *The Smoking Gun* schrijft dat Rector een hele club ‘rotzakken’ voor de rechter had gesleept. Niet alleen van *ESPN* wilde hij geld zien, maar ook van de New York Yankees, de Major League

Baseball en van *ESPN*-verslaggevers Dan Shulman en John Kruk. Volgens Rector hebben ze hem gedemoniseerd en publiekelijk weggezet als een lapzwans. Volgens de gepikeerde Yankees-fan zijn vooral Shulman en Kruk ver over de schreef gegaan. Volgens hem hebben ze hem op de tv een dikzak genoemd en gezegd dat hij twee stoeltjes nodig had. Verder zou hij zijn weggezet als een berooide nietsnut. Rechter Julia Rodriguez vindt dat Rector zich niet moet aanstellen. Volgens haar hebben de twee verslaggevers de bewuste teksten nooit uitgesproken. Ze

vindt dat Rector een kletsverhaal heeft opgehangen.

Dure kus voor slapende patiënt

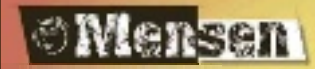
Een mannelijke verpleegkundige die een slapende patiënte kust, heeft woensdag in Duitsland van de rechter een boete van 7200 euro gekregen. De destijds dertigjarige vrouw werd wakker van de kus en ontdekte dat de 48-jarige verpleger onder haar pyjama ook een hand op haar bovenbeen had gelegd. De vrouw was in de kliniek in de Duitse stad Bad

Hamburg binnengebracht na een ongeval. Vanaf het begin maakte de man avances, die zij echter duidelijk afwees. Op de tweede dag verraste de verpleger haar al met een grote bos rozen en vanaf dat moment kwam hij voortdurend haar kamer binnen. Toen hij haar kustte, was hij dronken, zo bleek. De verpleegkundige is zijn baan kwijtgeraakt. Hij werkte pas enkele maanden in de kliniek.

Vrouw stuurt naaktfoto per ongeluk naar baas

Een Britse vrouw wilde haar liefde verrassen met een naaktfoto op Snapchat. Maar het pikante plaatje kwam door een slordigheidje bij haar baas terecht. De vrouw had de foto zondagavond laat verstuurd. Ze showde haar blote borsten. “Dit heb je in het weekend gemist”, had ze als commentaar erbij geschreven. Daarna had

ze het plaatje verstuurd, maar niet naar haar vriend. Volgens *Daily Mirror* kwam de foto terecht op de telefoon van haar baas. De baas reageerde met een plaatje van een zelfgeschreven briefje. “Hallo, je wilde dit waarschijnlijk niet naar mij sturen”, stond er te lezen. “Kun je alsjeblieft de volgende keer wat zorgvuldiger zijn? Ik ben je BAAS.”

Ook iets leuks voor de Mensen-pagina ?

Een jubileum, diploma of benoeming te melden ?
Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar :
arubaredactie@amigoe.com o.v.v. "Mensen"

Vrouw koopt wiet en belt 911

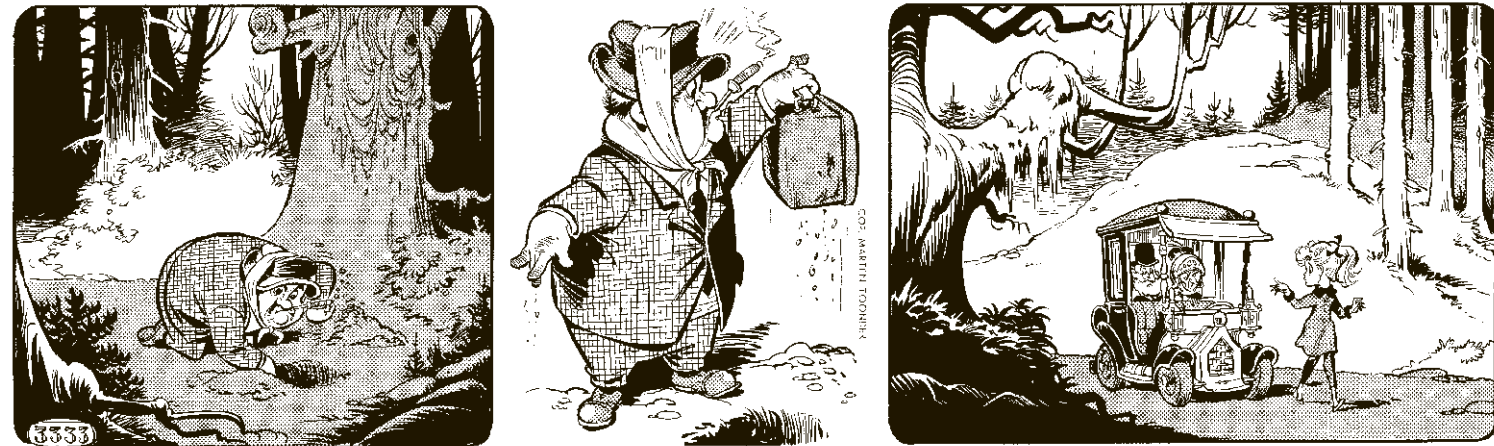
Foto: Shutterstock

Een vrouw uit Florida was heel kwaad toen ze merkte dat ze bij de aankoop van marihuana te weinig had meegekregen. Ze belde buiten het huis van haar dealer met 911 om aan te geven dat ze was opgelicht. Een misrekening die resulteerde in haar arrestatie en strafrechtelijke vervolging. Erin Klich (36) vertelde de politieman dat ze belde ‘omdat ze marihuana had gekocht en niet genoeg had gekregen van de mensen die in het huis in Fort Meyers

wonen’. Naar verluidt wilde ze een zak marihuana van 7 gram kopen, ter waarde van 75 dollar. Hiervoor werd ze gearresteerd en in de politieauto geplaatst, inclusief een plastic zak met vermoedelijk marihuana erin. Volgens *The Smoking Gun* zat er 5,4 gram wiet in de zak en loog ze niet toen ze zei dat ze te weinig had meegekregen. Ze werd aangeklaagd voor bezit van marihuana. Op 13 oktober moet ze voorkomen bij de rechtbank.

Koning Hollewijn en het gezichtsverlies

Door Marten Toonder

Euvel knielde neer, om het verdachte stukje grond nader te beschouwen. “Hier is iets begraven!” prevelde hij. “De sporen zijn nog vers! En men verstopt niet voor niets iets midden in een bos! Hier zit misdaad achter!” De speurder begon voorzichtig de aarde te verwijderen, en al spoedig stuitte hij op een metaalachtig voorwerp. “Een tijdbom?” vroeg de speurder zich af, ijverig doorwroetend. “Nee die tikt! Laat ik oppassen, er kunnen nog vingerafdrukken op zitten!” Al spoedig had Euvel het voorwerp in z’n geheel vrijgemaakt, en haalde hij het omzichtig tevoorschijn. “Een koffer!” stelde

hij vast. “Wat zit er in, is nu de vraag! Dit vraagt om ragfijn speurwerk! Ik zal dit ding mee naar huis nemen en grondig onderzoeken. En misschien heeft Pieter de koffie intussen klaar staan! Dat zou prettig zijn, want ik moet helder denken — en een kopje zwarte helpt!” Niet ver daarvandaan stopte op dat moment de hofauto, en klom Wiebeline achter het stuur vandaan. “Ik heb dat gekke koffertje met die nooduitvinding hier in de buurt verstopt!” zei ze tegen de beide inzittenden. “Blijven jullie maar zitten, hoor! Anders vat je nog kou! Zeker als je zo’n tochtig pak aan hebt! Ik ben zo terug!”

Londense flat blijkt bezemkast onder trap

Foto: Shutterstock

Alex Lomax keek aardig op haar neus toen ze een flat bezichtigde in Londen. Het beloofde appartement bleek namelijk een bezemkast onder de trap te zijn. In de online-advertentie beschreef de huisbaas de kamer als gemeubileerd. “We zijn op zoek naar een vriendelijke, open-minded en gezellige persoon om ons historische pand in Clapham mee te delen”, zo luidde de advertentietekst. “We zijn een leuk stel mensen en houden ervan om toffe dingen te doen samen. Daarom zoeken we niet iemand die de hele tijd in zijn kamer blijft.” Hoewel de advertentie geen foto’s bevatte, vond de 23-jarige Alex het wel goed klinken en besloot een kijkje te nemen. Daar aangekomen bleek dat de 675 euro per maand kostende kamer een kleine kast was.

Die bevatte inderdaad een bed, maar dat was slechts een matrasje op de vloer dat het hele grondoppervlak in beslag nam. Op Twitter deelde Alex haar ongenoegen over de ‘flat’, die ze omschreef als Harry Potters kamer in de bezemkast onder de trap in de

Ligusterlaan. “Ik was geschokt en ik wou dat ik kwader was geweest”, zegt Alex tegen *Mirror Online*. “Ik maakte me zo snel mogelijk uit de voeten en zei: ‘niet echt wat ik zoek.’” Volgens Alex was de bezemkast ‘absoluut de ergste plek die ze ooit had gezien.’

Man met twee schotwonden rijdt auto

Foto: Shutterstock

Een Amerikaan die tweemaal in zijn hoofd was geschoten, heeft de schietpartij op wonderbaarlijke wijze overleefd. Hij bleek zelfs in staat auto te rijden. De politie van Kensington zette de auto van de 29-jarige man aan de kant omdat hij

slingerend over de weg reed. Toen agenten bij de wagen aankwamen, zagen ze dat de man onder het bloed zat. Hij bleek twee keer in het hoofd te zijn geschoten. Ook zijn auto was flink onder vuur genomen. De man was er slecht aan toe,

maar kon volgens de politie wel zijn auto besturen. Ook was hij gewoon aanspreekbaar. Hij werd met spoed opgenomen in een ziekenhuis. Zijn toestand is stabiel. Volgens de website *Philly.com* wil hij tegenover de politie niets kwijt over de schietpartij.

Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Tina's groove

By Rina Piccolo

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Slordig Ajax verzuimt te winnen in Noorwegen

MOLDE — Ajax heeft gisteren in de Europa League verzuimd te winnen bij Molde FK. De ploeg van trainer Frank de Boer miste in Noorwegen de mooiste kansen en moest daarom genoegen nemen met een gelijkspel: 1-1. Twee weken geleden begon Ajax de groepsfase met een moeizame remise tegen Celtic (2-2).

Het gelijkspel tegen de zwakke nummer zeven van de Noorse competitie zal voor Ajax bijna aanvoelen als een nederlaag. De ploeg van De Boer was lange tijd heer en meester in het winderige stadion aan de kust van een van de fjorden, maar verprutste de ene na de andere kans. Bovendien sneden de Ajacieden zichzelf, voor de zoveelste keer dit seizoen in Europees verband, in de vingers met defensief geblunder. Slordig balverlies van Jairo Riedewald leidde de openingstref van Molde in. Kenny Tete liet zich voor het doel aftroeven door Eirik Hestad, die de voorzet van rechts intikte: 1-0. Net als eerder tegen Rapid Wien en Celtic gaf Ajax de tegenstander zo een doelpunt cadeau. Weer waren de Amsterdamers veroordeeld tot een inhaalrace, al viel de gelijkmaker dit keer snel. Kort nadat Riechedly Bazoer de paal had geraakt, trok Viktor Fischer met een tikkelte geluk de stand gelijk. Ajax verzuimde daarna afstand te nemen van Molde, dat de afgelopen vier jaar drie keer kampioen van Noorwegen werd. De Boer zag hoe zijn elftal bij vlagen prachtige aanvallen liet zien, maar de bekroning ontbrak steeds. Trainer Frank de Boer van Ajax was dan ook verre van tevreden. “Maar toch is er nog geen man overboord in deze poule”, zei De Boer, die

twee weken geleden met Ajax gelijkspelde tegen Celtic. Met twee punten uit evenveel wedstrijden doen de Amsterdammers volop mee in groep A. Celtic speelde gisteren namelijk ook weer gelijk, dit keer in Glasgow tegen Fenerbahçe: 2-2. De Boer erkende dat Ajax had verzuimd de volle buit te pakken in Noorwegen. “Wij hadden de meeste kansen, daarom ben ik niet blij met 1-1. We kregen kans op kans. In de tweede helft hebben we de grip wel een tijdje uit handen gegeven door keer op keer stom balverlies. Daardoor konden we de tegenstander nooit bij de strot grijpen. Gelukkig zagen we op het eind het licht weer, toen kregen we direct drie goede kansen. We hadden de wedstrijd nog naar ons toe kunnen trekken. Daarom ben ik niet helemaal tevreden.”

Winst AZ
AZ won zijn eerste thuiswedstrijd in groep L. De ploeg van trainer John van den Brom versloeg Athletic Bilbao, dat niet op volle sterkte aantrad, met 2-1. Voor de Alkmaarse ploeg kwamen Markus Henriksen en Ridgiciano Haps, via tegenstander Eneko Bóveda, na de rust tot scoren. Een kwartier voor tijd verkleinde Aritz Aduriz de achterstand voor de Baskische ploeg, die daarna vergeefs jacht maakte op de gelijkmaker. Beide

Jeffrey Gouweleeuw en Mattias Johansson van AZ in duel met de Bask Aritz Aduriz van Athletic Bilbao.

ploegen staan na twee pouleduels op drie punten. Partizan Belgrado heeft alleen de leiding genomen. Na AZ bedwong de Servische topclub ook FC Augsburg, met aanvoerder Paul Verhaegh rechts in de defensie. De verrassende eindstand in Duitsland was 1-3. Andrija Zivkovic, die tegen de Alkmaarders ook al scoorde, was de grote man met twee treffers. FC Groningen wacht na twee groepswedstrijden nog altijd op het eerste puntje. Na het verlies twee weken geleden in eigen huis tegen Olympique Marseille (0-3) ging gisteren ook het uitduel in Portugal

tegen het minder hoog ingeschatte Sporting Braga door een vroeg, snel en te makkelijk tegendoelpunt verloren: 1-0. Met de snelle voorsprong op zak, was Braga niet van plan om het spel te gaan maken in het eigen Estádio Municipal de Braga. FC Groningen moest iets bedenken, maar slaagde er niet in om gevaarlijk te worden. Mahi, die in de Nederlandse competitie als invaller al vier keer scoorde, was in de spits neergezet, maar werd niet bereikt. Olympique Marseille wist na het succes uit bij FC Groningen (0-3) niet nogmaals te overtuigen. De Fransen verlo-

ren voor eigen publiek verrassend van Slovan Liberec: 0-1. Wesley Hoedt leidde het Italiaanse Lazio naar een overwinning. De Noord-Hollandse verdediger, die AZ de afgelopen zomer verliet voor een avontuur in de Italiaanse hoofdstad, zette de Romeinen in de thuiswedstrijd tegen Saint-Étienne op het goede spoor. Hoedt tikte kort na rust met de buitenkant van zijn linkervoet de 2-1 binnen. In de slotfase besliste aanvoerder Lucas Biglia het duel in het voordeel van Lazio, al kwam Saint-Étienne met slechts negen man nog wel terug tot 3-2.

Foto: AFP/Olaf Kruck

El Ghazi debuteert bij Oranje

ZEIST — Bondscoach Danny Blind heeft Anwar El Ghazi voor het eerst opgenomen in de definitieve selectie van het Nederlands elftal. De aanvaller van Ajax, dit seizoen al zeven keer trefmaker in de Eredivisie, is mede opgeroepen vanwege de afwezigheid van Arjen Robben. De aanvoerder van het Nederlands elftal is nog altijd geblesseerd.

Robben liep vorige maand een spierblessure op tijdens de verloren confrontatie met IJsland. De aanvaller van Bayern München heeft inmiddels de training hervat, maar nog geen speelminuten gemaakt. Robben wil zijn rentree niet overhaasten, om nieuwe blessures te voorkomen. Nederland speelt de laatste twee duels in de EK-kwalificatie tegen Kazachstan (op 10 oktober in Astana) en Tsjechië (op 13 oktober in Amsterdam). Daarin strijdt Oranje om de derde plaats in de groep, die recht geeft op deelname aan de play-offs voor het EK van volgend jaar in Frankrijk. Oranje kan zich alleen nog maar voor de Europese eindronde kwalificeren als Turkije minimaal drie punten verspeelt in de resterende duels met Tsjechië en IJsland. De ploeg van Blind moet dan zelf wel twee keer winnen. Daryl Janmaat, Karim Rekik en Bas Dost zijn terug in de 23-koppige selectie van Oranje. Voor

de geblesseerde PSV-spits Luuk de Jong, Rick Karsdorp, Luciano Narsingh, Joël Veltman en Kenneth Vermeer heeft Blind geen plaats. Zij behoorden wel tot de voorselectie. Daarin ontbraken Bruno Martins Indi en Gregory van der Wiel al. De twee verdedigers lijken de voornaamste slachtoffers te zijn van de dramatische nederlagen tegen IJsland (0-1) en Turkije (3-0), waardoor Oranje de kansen op EK-kwalificatie uit handen gaf. Oranje start maandag met de voorbereiding op de komende twee interlands. **Doel:** Jasper Cillessen (Ajax), Tim Krul (Newcastle United) en Jeroen Zoet (PSV); verdediging: Daley Blind (Manchester United), Jeffrey Bruma (PSV), Virgil van Dijk (Southampton), Daryl Janmaat (Newcastle United), Terence Kongolo (Feyenoord), Karim Rekik (Olympique Marseille), Jairo Riedewald (Ajax) en Kenny Tete (Ajax). Middenveld: Ibrahim Afellay (Stoke City), Vurnon Anita (Newcastle United), Davy Klaassen (Ajax), Wesley Sneijder (Galatasaray) en Georginio Wijnaldum (Newcastle United). Aanval: Memphis Depay (Manchester United), Bas Dost (VfL Wolfsburg), Anwar El Ghazi (Ajax), Klaas-Jan Huntelaar (Schalke 04), Jeremain Lens (Sunderland), Robin van Persie (Fenerbahçe) en Quincy Promes (Spartak Moskou).

Venus wreekt Serena in Wuhan

WUHAN — Venus Williams heeft vandaag de finale bereikt van het tennistoernooi in het Chinese Wuhan.

De 35-jarige Amerikaanse rekende in de halve finales in een spannende driesetter af met Roberta Vinci, de Italiaanse die vorige maand haar zus Serena pijnlijk uitschakelde in de US Open.

Vinci voorkwam in New York dat Serena Williams haar Grand Slam – winst van alle vier de grote toernooien in één jaar – kon vervolmaken. Venus vond kennelijk dat ze haar zus moest wreken en gaf in Wuhan alles. Ze overleefde zelfs een wedstrijdpoint in de derde set en forceerde een tiebreak, die ze met 7-4

won. De setstanden waren 5-7, 6-2, 7-6. Venus, winnares van zeven Grand Slam-toernooien in het enkelspel, speelt haar 77e finale. De voormalige nummer één van de wereld won er 46. Ze treft in de eindstrijd in Wuhan de winnares van het duel tussen de Spaanse Garbine Muguruza en de Duitse Angelique Kerber.

Guardado meldt zich weer op trainingsveld

EINDHOVEN — Het herstel van de geblesseerde PSV'er Andres Guardado verloopt voortvarend. De Mexicaan meldde zich vandaag weer op het trainingsveld. Daar bereidt de selectie zich voor op de topper in de eredivisie tegen Ajax van zondag.

Of de middenvelder die wedstrijd haalt, is nog niet zeker. Guardado raakte ruim twee weken geleden in de wedstrijd in de Champions League tegen Manchester United

geblesseerd aan een enkel. PSV ging er toen vanuit dat het herstel van de Mexicaan vier tot zes weken zou duren. “Hij heeft meegetraind en dat ging goed”, aldus trainer Phil-

lip Cocu. “Het is even afwachten wat de reactie zaterdag is, maar als het trainen met de groep geen problemen oplevert, is hij inzetbaar tegen Ajax.” De Mexicaanse voetbalbond rekent ook op een snel herstel van de aanvoerder. Guardado is opgenomen in de selectie voor de interlands tegen de Verenigde Staten op 10 oktober en de ontmoeting

met Panama drie dagen later. Interim-bondscoach Ricardo Ferretti houdt er nog wel rekening mee dat Guardado de interlands mist. Hij heeft uit voorzorg 25 spelers opgeroepen en maakt maandag bekend welke twee spelers er afvallen. Naast Guardado is ook zijn ploeggenoot Hector Moreno opgenomen in de selectie.

Brouwer en Meeuwssen doen goede zaken

Foto: AFP

De Spanjaard Adrian Gavira in actie tegen het duo Alexander Brouwer en Robert Meeuwssen.

FORT LAUDERDALE — Beachvolleyballers Alexander Brouwer en Robert Meeuwssen mogen rekenen op een plek in de kwartfinales van de lucratieve World Tour Finals in Fort Lauderdale. De voormalige wereldkampioenen verloren gisterochtend nipt van de Brazilianen Evandro en Pedro Solberg (21-19, 15-21, 14-16), maar wonnen enkele uren later probleemloos van de Italianen Paolo Nicolai en Daniele Lupo (21-19, 21-16).

Met twee zeges uit drie partijen hebben Brouwer en Meeuwssen een uitstekende uitgangspositie in Florida. Op de eindstrijd van de World Tour spelen de beste tien teams van de wereld tegen elkaar in twee poules. De beste drie uit elke groep

gaan door naar de knock-outfase. Vrijdag staan de laatste groepswedstrijden op het programma. Voor Reinder Nummerdor en Christiaan Varenhorst moet het vandaag gebeuren. Zij verloren donderdag hun tweede wedstrijd in drie

sets van de Amerikanen Nicholas Lucena en Philipp Dalhausser: 9-21, 22-20, 12-15. De Nederlanders spelen vandaag onder anderen tegen de Brazilianen Bruno en Alison, een herhaling van de sensationele, verloren WK-finale in Den Haag. Marleen van Iersel en Madelein Meppelink revancheerden zich na hun twee verliespartijen op woensdag en houden uitzicht op de kwartfinales. Ze versloegen gisteren het Canadese koppel Sarah Pavan en Heather Bansley in twee sets: 21-15, 21-17.

Grosjean naar nieuw F1-team Haas

KANNAPOLIS — De Franse coureur Romain Grosjean is aangekondigd als de eerste rijder van het nieuwe Formule 1-team van de Amerikaan Gene Haas. Grosjean (29) komt over van Lotus dat in financiële problemen verkeert.

Haas F1 debuteert volgend seizoen in de koningsklasse van de autosport. Het team werkt op technisch gebied

nauw samen met Ferrari, dat onder meer de motoren levert. Teambaas Gene Haas is in

'Lekker lawaai' terug in Formule 1

PARIJS — De vertrouwde herrie keert volgend jaar definitief terug in de Formule 1. De sportauto's in de koningsklasse van de autosport worden voorzien van een extra uitlaat, louter en alleen bedoeld om meer lawaai te produceren.

De internationale autosportfederatie FIA heeft de maatregel goedgekeurd. Sinds 2014 rijden de bolides in de Formule 1 met turbomotoren die aanzienlijk minder lawaai maken. Het leidde tot klachten, niet alleen van de fans, maar ook van de coureurs zelf en de hoogste baas van de Formule 1, Bernie Ecclestone. De federatie is nu de klagers tegemoet gekomen. De FIA benadrukte dat de uitlaat geen invloed heeft op de kracht van de motor en nauwelijks voor extra uitstoot van gasen zorgt.

Volleybalsters naar halve finales EK

ROTTERDAM — De Nederlandse volleybalsters hebben zich geplaatst voor de halve finales van het EK volleybal in eigen land. In de kwartfinale werd gisteravond Polen verslagen met 3-1 (25-16, 23-25, 25-16, 25-16).

Oranje had Polen al met dezelfde cijfers verslagen in de groepsfase. Toch was Polen gisteren geenszins van plan zich makkelijk over te geven. De tweede set viel nog nipt de Poolse kant op, maar over de hele wedstrijd bezien was Nederland een maatje te groot. Nederland leek wat te haperen in de eerste set. Daarin keerde het Poolse publiek zich luidkeels tegen Oranje en het team van bondscoach Giovanni Guidetti leek even beduusd door zoveel vijandigheid. De vrouwen herpaktten zich echter snel en veroverden een ruime voorsprong. Dat was in de tweede set wel anders. Nederland moest vanaf het begin in de achter-

Foto: AFP

Laura Dijkema (r) zet een aanval op voor Nederland, met Klaudia Kaczorowska (l) en Kamila Ganszczyk aan de andere kant van het net.

volging en trok uiteindelijk aan het kortste eind tegen de Poolse vrouwen. Van de leg raakte Nederland echter nooit en in de derde set trokken de volleybalsters de wedstrijd definitief naar zich toe. Zonder dat er echt een uitblikker opstond, of meer dankzij het goede spel van het hele team, bezweek Polen onder de druk. De

Oost-Europese speelsters kwamen niet meer terug van de 2-1 achterstand en zagen hoe Nederland in de vierde set onder meer een reeks van zeven punten neerzette. Die voorsprong was meer dan voldoende. In de halve finale is Turkije morgen de tegenstander. Beide teams zijn nog ongeslagen op het EK.